

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина дев'ятнадцята

Стенограма пленарного засідання

8 грудня 2023 року

Київ 2023

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина дев'ятнадцята

Стенограма пленарного засідання

8 грудня 2023 року

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(П'ятниця, 8 грудня 2023 року)

Частина дев'ятнадцята

Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...5
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...15
Інформація про зміни у складі депутатських фракцій і груп	...15
Внесення змін до:	
Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» щодо посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України	...15
Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської Комісії щодо України	...20
деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах»	...26
Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України Стефанчуку Р.О. щодо невідкладного підписання прийнятих 8 грудня 2023 року законів України «Про внесення змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» щодо посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України», «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської комісії щодо України» і «Про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах» та негайного направлення їх на підпис Президентіві України	...33

Внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення будівництва та експлуатації Національного військового меморіального кладовища	...33
Прийняття рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...38
Прийняття постанов Верховної Ради України:	
«Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Єфімова М.В.»	...39
«Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Данілова В.Б.»	...39
«Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Шпенова Д.Ю.»	...39
Внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури	...41
Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України Стефанчуку Р.О. щодо невідкладного підписання прийнятого 8 грудня 2023 року закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» та негайного направлення його на підпис Президентіві України	...51
Розгляд проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедур суддівської кар'єри»	...52

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
8 грудня 2023 року, 12 година 6 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати України, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю вашу увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою всі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформацію щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Я прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття, яка розміщена на робочому місці кожного з вас.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією я пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати, триває 653-й день героїчного опору українського народу повномасштабній збройній агресії російської держави – терориста. Наголошую, що всі причетні до ракетних ударів, атак дронами по території нашої країни, у тому числі здійснених сьогодні, повинні понести і понесуть юридичну відповідальність.

Наші воїни щодня проливають кров, захищаючи суверенітет, незалежність, територіальну цілісність України, демократичні цінності та європейські прагнення українського народу. Я прошу хвилиною мовчання вшанувати світлу пам'ять усіх захисників і захисниць, які віддали свої життя заради України, усіх невинних жертв злочинних дій російської федерації.

(Хвилина мовчання).

Шановні народні депутати, 6 грудня ми відзначали державне свято – День Збройних Сил України. Наші Збройні Сили довели всьому світові, що українське військо вміє воювати за свою землю, державність і культуру, може опановувати

будь-яку зброю, щоб захистити незалежність і територіальну цілісність держави, та здатне щодня нещадно нищити ворога. Сьогодні кожен українець щоденно дякує нашим Збройним Силам за те, що може жити, виховувати дітей і працювати задля зміцнення і відновлення держави. Саме ви пишете історію сучасної України, в якій обов'язково будуть сторінки про нашу перемогу, про наш подвиг, героїзм і відвагу.

Шановні колеги, давайте ще раз привітаємо оплесками наших героїв з їхнім професійним святом (*Оплески*).

Шановні колеги, вчора ми відзначали День місцевого самоврядування. Користуючись нагодою, вітаємо всіх представників органів місцевого самоврядування зі святом. Дякуємо всім, хто у надскладний період на місцевому рівні звитяжно працює на перемогу України та розвиток громад.

Шановні народні депутати, дозвольте коротко поінформувати вас про важливі міжнародні заходи, які відбулися впродовж декількох останніх днів.

Розпочнемо з Брюсселя, тому що 28 листопада відбулися зустрічі з Президенткою Європейського парламенту Робертою Мецолою та лідерами парламентських фракцій Європейського парламенту, які підтримали початок переговорів України про вступ до Європейського Союзу, а також підписання амбітного Меморандуму про взаєморозуміння між Верховною Радою і Європейським парламентом. 4 грудня у бельгійській столиці також було проведено окремі зустрічі й переговори з Головою Європейської ради Шарлем Мішелем та Генеральним секретарем НАТО Єнсом Столтенбергом. Підтримка України в боротьбі з російською агресією залишається непохитною.

Після Брюсселя відбувся візит до Вашингтона, під час якого було відпрацьовано важливий парламентський сегмент, який склали зустрічі з новим спікером Палати представників Конгресу США Майком Джонсоном, членами українських кокусів у Палаті представників та сенаті, керівниками комітетів із закордонних справ, розвідки та збройних сил, двох палат Конгресу США. Була також ціла низка інших зустрічей з нашими колегами.

Ми продовжуємо всі разом працювати над тим, щоб у Сенаті було невідкладно розглянуто бюджетний запит адміністрації Президента США про фінансування додаткових видатків на допомогу Україні, які життєво необхідні для визволення України від російських загарбників.

Шановні народні депутати, на засіданні Погоджувальної ради ми домовилися перед початком розгляду питань порядку денного надати час по 3 хвилини для виступів уповноважених представників депутатських фракцій і груп. Я прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи. Будь ласка, колеги, записуйтеся.

Слово надається народному депутату Скороїку Миколі Леонідовичу, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

СКОРИК М.Л., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановна президіє, шановні колеги, шановні громадяни України! Буквально декілька тижнів залишається до закінчення поточного 2023 року, саме час, мабуть, починати підбивати підсумки цього року, вибудовувати плани на майбутнє.

Від імені депутатської групи «Платформа за життя та мир» можу сказати, що ми впродовж усього року голосували за ініціативи Президента й уряду, спрямовані на підтримку обороноздатності, економіки України, на соціальний захист наших громадян у цей складний час. Наша група планує робити це й надалі, тому що саме такі пріоритети є надважливими в тій ситуації, в якій на сьогодні опинилася Україна.

Це найперше стосується бюджету і на 2023 рік, і на 2024 рік. Під час підготовки до прийняття бюджету на 2024 рік наша група висловлювала занепокоєння з приводу того, що громади залишаються без ПДФО. Це був важливий захист з точки зору наповнення державного бюджету, але ми вже тоді говорили, що для багатьох громад цей дохід може стати фатальним. Наведу приклад моєї рідної Одеської області, де загальні втрати місцевих бюджетів від цього кроку на наступний рік становитимуть 4,8 мільярда гривень у цілому по області, з яких безпосередньо обласний бюджет втратить 1 мільярд. Якщо говорити про великі громади, скажімо, моє рідне місто Одесу, Київ, Дніпропетровськ, інші міста, то, мабуть, там буде чим замінити цей дохід. А якщо говорити про маленькі й середні громади, то це абсолютно фатально для багатьох, втрати цих громад з точки зору доходів першої корзини становитимуть від 30 до 40 відсотків. Думаю, фінансисти добре розуміють, що це напряду загрожує фінансуванню захищених видатків.

У цьому контексті мені хотілося б звернутися до уряду з тим, щоб повернутися до цього питання, дуже уважно його моніторити протягом буквально перших тижнів наступного року, щоб відповідними міжбюджетними трансфертами вирівнювати ситуацію, тому що це напряду загрожує фінансуванню охорони здоров'я, освіти. Це найважливіші видатки для місцевих бюджетів і для наших громадян. Нефінансування таких видатків...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайлюк Галина Олегівна, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МИХАЙЛЮК Г.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Марії Мезенцевій.

МЕЗЕНЦЕВА М.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, шановна Галино. Вітаю, шановні колеги! Хочемо відзвітувати щодо потужних днів парламентської дипломатії, що пройшли в принципі по всьому світу: від Європи до Сполучених Штатів Америки.

Ви добре знаєте, що нещодавно, напередодні голосування важливого пакета підтримки не лише для України, а й для Ізраїлю, Тихоокеанського регіону, були відряджені делегації в різні штати Сполучених Штатів Америки. Це не стандартні штати, не лише Вашингтон, у поїзді до якого брав участь спікер парламенту, а це були Каліфорнія, Аризона, Техас, Мічиган та інші штати, де, зокрема, проживає велика кількість українців нашої діаспори.

Перед вами два прапори, які ми плануємо передати Верховному Головнокомандувачу Зеленському і Головнокомандувачу Залужному, які підписали діючі військові Нацгвардії Каліфорнії, Аризони, американці, лідери релігійних організацій різних конфесій, діаспоряни, лідери бізнес-кіл і виробничих потужностей Сполучених Штатів Америки.

Друзі, зараз історичний момент – світова демократія проходить важливий тест. На сьогодні американський платник податків сплачує всього 1,5 долара в день, щоб підтримати демократію у світі. Так, через океан, але це прямий національний інтерес Сполучених Штатів Америки – безпека не лише в Україні, а й у Тихоокеанському регіоні, відбиття потенційної загрози стосовно Тайваню, вирішення питання на Близькому Сході і протидія ескалації агресії росії саме в Україні.

Ми спілкувалися з багатьма американцями, вони підтримують Україну, є двопартійна підтримка. Дійсно, питання безпеки кордону стоїть сьогодні гостро, кількість нелегальних перетинів перевищила історичні показники. Але ми впевнені, що нещодавні підвищення асигнувань дають нам змогу з упевненістю сказати: підтримку ми отримуємо, дуже чекаємо цього голосування, і найголовніше, треба розтлумачувати й далі наші меседжі як для Сполучених Штатів Америки, так і для європейських народів, оскільки саме 15 грудня наступного тижня розпочнеться історичний процес – потенційне відкриття перемовин щодо членства України і Молдови в Європейському Союзі. Дуже чекаємо цього голосування і підтримки Європейської ради, а також підтримки пакета для стабілізації української економіки, соціальних виплат і допомоги армії в рамках 50 мільярдів євро. Безпрецедентне рішення!

Слава українській дипломатії! Слава Збройним Силам України!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Слово надається Соболеву Сергію Владиславовичу, фракція «Батьківщина».

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Шановний пане Голово, шановні колеги! Я думаю, що в грудні цього року настане історичний момент не лише для української державності, а й для всього демократичного світу. Ті ключові події, від яких далі залежатиме, чи у світі пануватиме демократія, чи пануватимуть авторитарні, диктаторські режими, фактично матимуть свій вихід і логічне завершення в грудні.

Саме грудень повинен стати вирішальним місяцем, коли, я сподіваюся і мої колеги по партії абсолютно переконані в тому, ми отримаємо необхідну допомогу від Конгресу Сполучених Штатів Америки. Саме грудень повинен стати тим переломним моментом, коли Європейський Союз все-таки ухвалить рішення, і ми почнемо реальний поступ до членства в Європейському Союзі. Саме цей місяць стане вирішальним для виділення 50-мільярдної допомоги, яку повинен надати Європейський Союз протягом наступних років, і це буде відповідь Європейського Союзу на всі ключові виклики, які є сьогодні.

Усе це можливо лише за умови реальних потужних Збройних Сил України і єдності всередині країни. Саме єдність – це те, що дає можливість і насагу об'єднати всі можливі зусилля. Це єдність між військовим і політичним керівництвом, це єдність всередині парламенту, це єдність, коли голови фракцій і груп братимуть участь безпосередньо разом з Президентом у виробленні політики нашого майбутнього членства в НАТО.

Я думаю, усі ці виклики ми повинні пройти спільно. Для нас єдина можливість – саме в цьому сесійному залі це продемонструвати. Ті виклики, які стоять перед нами, стосуються не лише ключових речей, які будуть у майбутньому, це виклики, які стосуються сьогодні. Саме тому фракція «Батьківщина» робитиме все можливе, щоб ці питання вирішити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Вороньку Олегу Євгенійовичу, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка. Передає слово Дмитруку Артему.

ДМИТРУК А.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 133, Одеська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, шановний пане Голово! Ми всі знаємо, що маємо двох ворогів – внутрішнього та зовнішнього. Зовнішній ворог нам усім зрозумілий, але внутрішній ворог найгірший, він працює під прикриттям і знищує нашу країну зсередини. Це корупція та шахрайські кол-центри, які знуцаються над українцями, навіть над тими, які виїхали за кордон, втікаючи від жахливих наслідків війни, втративши свою домівку. Шахраї забирають у них останнє.

Ще одна сторона – це організовані злочинні групи, які розвалюють чесний стратегічно важливий бізнес на території України. Одна з таких злочинних груп діє на території Одеської області з 1991 року. Направленість даної злочинної групи полягає в скоєнні замовних вбивств та тиску та бізнес. Ця група встановила тісні взаємовідносини з органами влади та управління на півдні Одеського регіону, а саме в містах Ізмаїл та Рені, а також з Адміністрацією річкових портів і окремими депутатами місцевого самоврядування. Керівником даної злочинної групи є громадянин України Попеску Олег Євгенович на прізвисько «Румун», який оголошений у розшук з 2001 року. Перебуваючи за кордоном у розшуку, він продовжує свій злочинний, кримінальний вплив на діяльність в Одеському регіоні.

Я передаю у форматі звернення розгорнуту інформацію щодо діяльності цієї організованої злочинної групи з конкретними особами, злочинами та вже відкритими кримінальними справами. Прошу міністра внутрішніх справ та Голову Служби безпеки України звернути увагу на цю ганебну ситуацію та відповідно відреагувати.

Ми – сильна та незалежна країна, в якій не місце шахраям та бандитам. Сьогодні в цьому залі ми розглянемо низку важливих законопроектів щодо посилення роботи правоохоронних органів. Це серйозно укріпить боротьбу з корупцією. Нагадую також, що йдеться про виконання рекомендацій Єврокомісії. Ці кроки наблизять нас до старту переговорів про вступ України до ЄС. Водночас боротьба з корупцією та іншою злочинністю, такою як організовані злочинні групи та шахрайські кол-центри, потрібна нам, а не комусь у Брюсселі чи Вашингтоні. Ми відстоюємо українську перспективу!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Анатоліївна Стефанишина, фракція політичної партії «Голос». Будь ласка.

СТЕФАНИШИНА О.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги! Ми приймаємо дуже багато важливих законів і не голосуємо за один проект закону, дуже необхідний для хворих людей, які постійно терплять як фізичний, так і психологічний біль. Я зараз говорю про законопроект про медичний канабіс. Він заблокований на сьогодні в парламенті, і ми не можемо його внести в зал, тому що деякі фракції збираються змушувати нас сидіти тут по кілька днів і слухати поправочний спам.

Хочу нагадати, що п'ять років тому пацієнтські організації зареєстрували петицію на сайті Верховної Ради, яка набрала 25 тисяч голосів, і ми маємо виконати те, про що просять нас люди. Вони чекають п'ять років, це 1725 днів болю і страждань. Маленька Софійка з епілепсією, яку ви, напевно, пам'ятаєте, бо вона кілька років тому під Верховною Радою просила нас ухвалити такий закон, сьогодні живе в Польщі і там вживає ці ліки. Ви знаєте, їй там краще, а Україна, на превеликий жаль, не може їй надати такі ліки.

Я дуже дякую депутатам, що подали поправки, які ми врахували. Їх більше 100. Вони допомогли нам зробити цей проект закону кращим. Але є понад 400 спамочних поправок. Ви прекрасно знаєте, що це означає. Це коли з тексту законопроекту пропонується вилучити один абзац, потім одне речення цього абзацу, потім два слова, потім кому, потім крапку тощо. Думаю, ми всі не хочемо сидіти два дні і слухати про наркокартелі та про все інше, і прекрасно розуміємо, що Україна Колумбією ніколи не стане.

Тому є велике прохання до вас. По-перше, підписати підписні листи. У нас зараз є 125 підписів, а потрібно 150. По-друге, проголосувати за спеціальну процедуру розгляду проекту закону про медичний канабіс. Таким чином ми дамо можливість не лише пацієнтам з онкологією та іншими хворобами отримати ліки, а й нашим воїнам, оскільки, за останніми дослідженнями американських вчених, пацієнти з ПТСР, які вживали медичний канабіс, мали набагато легший перебіг – до 60 відсотків зниження тривожності, болю і хвилювання. Тому я думаю, що ми маємо зробити це для людей – для військових, для ветеранів і для цивільних пацієнтів.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Батенку Тарасу Івановичу, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановні колеги! Ми зараз живемо в доволі критичний час, коли в нашому суспільстві відбувається перелом настроїв з огляду на звістки з фронту, на звістки з Вашингтону, з деяких європейських країн – партнерів. Україна бореться з останніх зусиль, не втрачаючи при тім оптимізму. Ми хочемо, щоб Україна не опинилася в темряві песимізму, щоб ми не блукали в пошуках одвічної української зради, як це було в 1918 році та в інші роки нашої історії, які завершилися втратою української державності, щоб ми не лише мріяли про перемогу, а кожен щодня питав себе, що він конкретно зробив для цієї перемоги.

Цей іспит рано чи пізно доведеться тримати кожному з нас. Якщо частка українських громадян, які прагнуть залишитися за кордоном, збільшується, як ми бачимо, вдвоє, а чисельність тих, які хочуть повернутися в Україну, падає, – це ще один виклик для Української держави, хоча поки ще відтермінований у часі.

Треба думати, як вберегти наших людей, насамперед воїнів, які на передовій, нарощуючи виробництво дронів, власну військову технологію, нарощуючи виробництво того, що критично необхідне сьогодні на фронті і що ми можемо самостійно виготовляти.

Друзі, люди мусять бачити надію і перспективу, тому сьогодні ми починаємо один з фінішних розглядів євроінтеграційних проектів перед початком дебатів послів Європейського Союзу щодо переговорів про членство України в ЄС. До таких належить розгляд проект Закону «Про національні меншини

(спільноти) України» який ми розглядаємо в першому читанні. На відміну від основного проекту, внесеного урядом, у даному законопроекті, доопрацьованому всіма депутатськими фракціями і групами за підтримки Першого заступника Голови Верховної Ради, пропонується реальний крок назустріч мовам національних меншин, які є основними мовами Європейського Союзу. Ми вихолощуємо з нього будь-яке зросійщення, яке мало місце в нашому минулому. Ми бачили в урядовій версії лазівки, які доопрацьований депутатським корпусом законопроект дав змогу уникнути і виключити. У цьому проекті усунуто можливість обходу заборони на масове поширення друкованих видань мовою держави-агресора. У нас немає поняття так званої великої національної меншини, мова якої є мовою держави-агресора, а є лише численні представники різноманітних національних меншин, яких було русифіковано радянською імперією та які заслуговують тепер на розвиток своїх рідних мов, а не мови, нав'язаної окупантом.

Колеги, парламент, по суті, приймає все, що нам каже Європейська комісія. Тепер ми хочемо почути головну звістку з Брюсселя, яка дасть не лише примарну, а й чітку і конкретну перспективу України на вступ до Європейського Союзу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Павленку Ростиславу Миколайовичу, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Прошу передати слово Петру Олексійовичу Порошенку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Петро Порошенко. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дорогі українці, шановні народні депутати! Я хочу подякувати за численні слова підтримки, які я почув від вас протягом останнього тижня, і хотів би звернутися до чоловічої частини президії, бо я дуже добре знаю всіх голів Верховної Ради за 32 роки нашої незалежності. Ніхто, як ви, не множив на нуль парламентаризм, і спину слід тримати рівно, навіть коли ви дозволяєте кричати на себе Офісу Президента.

Кримський міст, БАМ, ліквідація колаборантів – за це слова вдячності сміливим офіцерам СБУ. Але соромно, коли службу перетворюють на Телеграм-канал Банкової, яка вимушена тричі міняти версію скасування моєї поїздки і

поїздки депутатів з «Європейської солідарності» у міжнародне відрядження. Це втручання служби в політику і дипломатію.

Хотіли вдарити по мені, а вдарили по Україні, і за це треба буде відповідати. Тож замість поїздки за кордон 65-й раз за 650 днів ми поїхали на фронт. Ми їздимо не селфі робити, а кожного разу передаємо підтримку Збройним Силам від 5 до 20 мільйонів гривень, загалом на 4 мільярди. Але більш ніж про снарядний голод бійці зараз говорять про необхідність єдності – єдності між Україною і партнерами, єдності між політичним і військовим керівництвом країни, єдності між владою та опозицією. Не намагайтеся, до речі, списувати проблеми на російське ІПСО. Треба розв'язувати проблеми.

14 грудня Президент має бути в Брюсселі, так як я це робив, і вирішувати будь-які складні питання. Це завдання Президента. Перспектива отримати 50 мільярдів макрофіну цілком реальна й оптимістична, а ось із рішенням про початок переговорів про вступ до Євросоюзу треба працювати.

Зараз ми маємо проголосувати закони щодо НАБУ, САП, нацменшини, бо єдність – це не слова, а дії. Тому людина, яка дискредитує ЗСУ, має бути позбавлена мандата або як мінімум відкликана з комітету, а ви звільняєте Веніславського.

Я наголошую, треба об'єднатися, провести зустріч лідерів фракцій з Президентом, і перемагати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Бакунцю Павлу Андрійовичу, депутатська група «Довіра». Будь ласка, Павле Андрійовичу.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово, шановні народні обранці, убогі народні обранці! Бо ви убогі на довіру і на спілкування з тим народом, який вас сюди делегував. Ми всі, напевно, убогі на підтримку людей, які послали сюди кожного з нас у різний спосіб, щоб працювати. Цими особливими словами «убогий на довіру» я хотів би закликати вас почати працювати на єднання, можливо, вже не в цьому залі, а між усіма верствами населення, між найкращими українцями, між Збройними Силами України, між політичним керівництвом нашої країни, у громадах, щоб пройти цей важкий етап війни.

Ми, звичайно, віримо, що наші міжнародні партнери, особливо стратегічні партнери у Вашингтоні, об'єднуються і в Сенаті, і в Конгресі, і проголосують за допомогу нам, щоб підтримати найвідважніших серед вас, які в цьому залі, підтримати зброєю тих, які виборюють перемогу.

Ми віримо в рішення Європейської ради щодо відкриття переговорів про вступ України до Європейського Союзу. На шляху євроінтеграції України, через яку точиться дуже багато дискусій, нам потрібно прийняти ще багато законів. Віримо, що і цього тижня, і в наступні тижні і місяці ми приймемо багато євроінтеграційних, антикорупційних законів, збільшимо чисельність штату

НАБУ, відкриємо нарешті декларації чиновників усіх рівнів, зокрема і наші з вами, для українського суспільства, для українських воїнів, щоб вони це побачили, і не було великого розколу і великої зради, а лише об'єднання.

Ми віримо, що саме так зможемо хоча б покроково об'єднати наше суспільство в нелегкій боротьбі з вірою, що Збройні Сили України зроблять найкращу роботу і виборють для нас перемогу.

З вірою в Бога, людей і перемогу! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги, ми завершили обговорення. Я прошу запросити народних депутатів до залу. Але перед цим, я пам'ятаю, минулого разу у зв'язку з повітряною тривоگوю...

Дмитро Олександрович Разумков, 2 хвилини, і переходимо до розгляду питань порядку денного.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Разумкова.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги! Дійсно, на минулому пленарному засіданні ви не підтримали проектів постанов, які заблокували б і «знесли» закон (проект [№ 10016-д](#)). І вже сьогодні ми чуємо від голови профільного комітету, від Кабміну, що якщо до кінця року ми не отримаємо допомоги від наших міжнародних партнерів, то не буде чим виплачувати стипендії, пенсії, зарплати вчителям, медикам тощо.

Я хотів би нагадати, шановна голово комітету, як ви стояли на цій трибуні і казали, що все прораховано, всі запобіжники закладено, а інші народні депутати вам говорили, що такий бюджет приймати не можна, бо в ньому ви заклали збільшення зарплат для БЕБ, заклали закон (проект [№ 10038](#)), у якому передбачили 1,4 мільярда на проект Міністерства закордонних справ «Мед мінних полів», на 214 мільйонів збільшили фінансування Кабінету Міністрів України замість соціальної сфери, на якій ви плануєте економити в наступному році. Усього цього не можна було робити, тому що ви продовжуєте знищувати український бізнес.

Президент, на жаль, підписав закони (проекти [№ 8401](#) і [№ 10016-д](#)), за якими повернули податки для українського бізнесу, за рахунок яких має наповнюватися бюджет, з якого здійснюються виплати нашим захисникам, Збройним Силам України. Підписавши ці закони, він фактично дав додаткову можливість тиснути на український бізнес, який не втік, який працює на державу, який сплачує податки, але який так довго не витримає. Тому «дуже дякую вам за таку роботу».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, час для виступів вичерпано. Я прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного я пропоную провести сигнальне голосування. Нагадую, що необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Шановні колеги, готові голосувати? Прошу народних депутатів взяти участь у сигнальному голосуванні. Прошу голосувати.

«За» – 235.

Проголосували: за – 235, проти – 5, утрималися – 3.

Олександр Сергійович Корнієнко – оголошення. Будь ласка.

КОРНІЄНКО О.С., *Перший заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»)*. Відповідно до статті 60 Регламенту Верховної Ради України, а також згідно з протоколом засідання депутатської групи «Відновлення України» у Верховній Раді України дев'ятого скликання від 7 грудня 2023 року повідомляю про обрання співголовою депутатської групи «Відновлення України» у Верховній Раді України дев'ятого скликання народного депутата України Славицької Антоніни Керимівни. Вітаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу.

Шановні народні депутати, я ще раз звертаюся до всіх колег із закликом неухильно дотримуватися безпекових правил у Верховній Раді України і не поширювати інформацію щодо перебігу пленарного засідання, прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після завершення нашої роботи.

Шановні народні депутати, перелік питань, попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до його розгляду.

Шановні колеги, на ваш розгляд вноситься проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» щодо посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України» ([№ 10203-1](#)).

Шановні колеги, ми домовилися, що будуть виступи Порошенка, 3 хвилини, Власенка, 3 хвилини, Мамки, 3 хвилини, Олени Костянтинівни – щодо поправок 7 і 11, і після цього голосуємо. Тому я прошу далеко не розходитися.

Я прошу Анастасію Олегівну, яка доповідає, зайняти своє місце за трибуною.

Порошенко. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О. Шановні колеги, я хочу наголосити, що фракція «Європейська солідарність», безумовно, підтримуватиме зазначений законопроект, оскільки він повертає до побудови незалежної, підкреслюю, ключове слово «незалежної», антикорупційної інфраструктури, яка була створена в 2014-2019 роках нашою командою.

Треба нарешті припинити практику, коли забирають найгучніші корупційні справи СБУ, БЕБ, ДБР з однією метою – поховати їх. Мова йде не лише про чисельність антикорупційної інфраструктури, а й про забезпечення реальної незалежності, про забезпечення реального контролю громадськості і про забезпечення ефективності.

Хочу наголосити, що і НАБУ, і Спеціалізована антикорупційна прокуратура з відповідним законодавчим забезпеченням, і Вищий антикорупційний суд, під указами про призначення суддів якого стоїть мій підпис, є ключовими елементами нашої європейської інтеграції. Від нас наші партнери вимагають не чисельності НАБУ, не змін законодавства. Вони вимагають, щоб Україна боролася і перемагала корупцію. Я не маю жодного сумніву, що сьогодні закон буде прийнято, і це буде ще одним аргументом на підтримку рішення про початок переговорів щодо вступу до Європейського Союзу.

Разом з тим «Європейська солідарність» вимагає поставити на голосування наш проект постанови про єдність, саме наш, а не той, який у нас був переписаний. Тому що це є символом, а не лише змістом єдності щодо європейської інтеграції.

Наша фракція вимагає поставити на голосування проект закону про церкву країни-агресора, і президія не має жодних аргументів, щоб далі відтягувати голосування цього доленосного законопроекту.

Наша фракція вимагає поставити на голосування проект закону, що врегулює питання волонтерів і добровольців, які допомагають армії, а з 1 грудня будуть пов'язані по руках та ногах.

Наша фракція вимагає відсторонення одного депутата, який критикує ЗСУ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Власенку, до 3 хвилин. Будь ласка, Сергію Володимировичу.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, пане Голово. Насправді європейські партнери чекають від нас не побудови чергових антикорупційних органів, антикорупційних дитячих садків, антикорупційних шкіл тощо. Від нас чекають подолання і зменшення корупції. На жаль, створення нових антикорупційних органів дало нам абсолютно протилежний ефект. Корупція не лише не зменшилася, а збільшилася в рази, охопила нові ділянки, з'явилася там, де її раніше не було. Тож коли ми говоримо про інституційну

спроможність Національного антикорупційного бюро, повірте, вона полягає не в кількості його особового складу, а в тому, що суспільство досі бачить повідомлення про підозри, де написано: такий-то чиновник у невідомий час у невідомому місці з невідомими людьми щось зробив. Оце показник інституційної неспроможності Національного антикорупційного бюро і всієї так званої антикорупційної інфраструктури!

Нам треба говорити не лише про кількість людей, які працюють у цих органах. Найперше треба говорити про якість людей, які там працюють. Останнє гучне: невидача людини за запитом на екстрадицію. Французький суд написав, що Україна не довела, що в Україні працюють незалежні судові і правоохоронні органи і що людина, яка запитувалася на видачу, не отримає права на захист. Оце індикація інституційної неспроможності правоохоронної системи в цілому і так званих нових антикорупційних реформованих органів працювати за європейськими зразками. Давайте скажемо чесно: та нічим не відрізняється НАБУ від ДБР, від усіх інших правоохоронних органів. На превеликий жаль, всі вони однакові. На превеликий жаль, всі вони мають абсолютно очевидні недоліки. На превеликий жаль, всі вони нехтують базовими правами людини під час своїх проваджень, жодної ефективності в них немає.

Тому треба говорити про системну інституційну спроможність цих органів, яка точно не полягає в кількості людей. Треба цих людей навчати, тренувати і вимагати від них жорсткого дотримання Кримінального і Кримінального процесуального кодексів. Тоді в нас будуть інституційно спроможні незалежні антикорупційні органи, які зменшать рівень корупції в нашій країні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Виступ Мамки Григорія Миколайовича з приводу цього законопроекту, до 3 хвилин. Будь ласка.

МАМКА Г.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні народні депутати! У чому полягає різниця між представниками різних професій у виконанні своїх функцій, опцій, застосування здібностей для розв'язання тієї чи іншої проблеми? У тому, щоб кожен займався своєю справою.

Хочу звернути увагу, що цей законопроект не має жодного стосунку до незалежності, абсолютно ні до чого, а лише збільшує кількість співробітників НАБУ. Ми будемо його підтримувати, тому що його прийняття – одна з ключових умов щодо початку переговорів про вступ до Євросоюзу, але хотів би звернути увагу на спеціалістів, які розробляють проекти законів, на спеціалістів, які їх потім виконують і отримують неочікувані результати.

У цьому законопроекті пропонується збільшити кількість співробітників НАБУ на 300 осіб, тобто їх буде 1 тисяча за законом, але фактично з наступного року кількість збільшуватиметься на 100 співробітників кожного року протягом

трьох років. Але такий закон матиме чіткий вплив на закон про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру щодо кількості її співробітників. Якщо ми кажемо, що теоретично за законом 1 тисяча, а фактично у наступному році буде 800, то ми автоматично від 1 тисячі збільшимо кількість співробітників САП. Це правильно чи ні? А де ж фінансування? Чи готове Міністерство фінансів забезпечити фінансові потреби для роботи того чи іншого правоохоронного органу? Цього немає.

Хочу також зазначити, що кількість не завжди означає якість, і повноваження щодо незалежності повинні бути виписані в окремому законі. На даний час співробітник чи детектив НАБУ без підпису або погодження, або затвердження процесуального керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури нічого не зможе зробити.

Ці критерії, які я назвав, повинні розглядатися комплексно, тоді співробітники розумітимуть один одного, прийматимуть відповідні рішення і зможуть мати хоча б незалежність у кримінальному процесі.

Шановні колеги, я все-таки рекомендував би комітету підійти комплексно і в іншому законопроекті внормувати ці дії, хоча б пояснити суспільству, чому так, а не так, а не використовувати такі приводи, коли неможливо відмовити щодо голосувань народних депутатів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми домовлялися, що з приводу поправок 7 і 11 ще виступить Олена Костянтинівна. Після цього ми будемо голосувати за цей дуже важливий законопроект.

Олено Костянтинівна, будь ласка.

КОНДРАТЮК О.К., заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Дякую. Шановні колеги! Продовжуючи тему важливості та інституційної спроможності НАБУ, я хотіла б зосередитися на моїй поправці 7, яка покликана звернути вашу увагу на гендерний баланс, який повинен бути, особливо в сучасних спеціальних органах, які забезпечують антикорупційну діяльність. Мені дуже прикро, і я хотіла б поставити окреме запитання голові комітету. Чому відхилено таку просту поправку, яка покликана забезпечити гендерний баланс і можливість мати представництво жінок в антикорупційних органах?

Я хочу наголосити, що міжнародні експерти визначили гендерну політику в Україні як одну з найуспішніших. Європейська комісія і решта політичних представників різних країн Європейського Союзу завжди звертали увагу на те, що саме в гендерній збалансованості в нас є найбільші успіхи, і ніхто не давав нам ніяких окремих зауважень. Тому для мене дуже дивно, чому саме в цій частині поправка 7, яка забезпечує гендерний баланс... (*Шум у залі*). Будь ласка, послухайте!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, сядьте на свої місця.
Будь ласка, Олено Костянтинівно.

КОНДРАТЮК О.К. Мені дуже дивно, чому ця поправка була відхилена. У ній пропонується абсолютно така сама норма, як у чинному законі про гендерний баланс і забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок у всіх органах державної влади. Тому я хотіла б зрозуміти, чому саме ця поправка була відхилена і не збалансувала такої важливої теми, як представництво жінок в антикорупційних органах.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка.

РАДІНА А.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Комітет цю поправку відхилив, оскільки для того, щоб ця норма, справді, запрацювала, потрібне більш комплексне регулювання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 7 авторства Олени Костянтинівни Кондратюк. Вона комітетом відхилена. Водночас автор наполягає на врахуванні цієї поправки. Прошу голосувати.

«За» – 219.

Рішення не прийнято.

КОНДРАТЮК О.К. Шановні народні депутати, ви бачите, скільки в нас попереду ще є роботи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яка ще поправка, Олено Костянтинівно?

КОНДРАТЮК О.К. Я продовжую з вашого дозволу, Руслане Олексійовичу. У мене ще є поправка 11.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КОНДРАТЮК О.К. Я дякую всім, хто підтримав попередню поправку.

Поправка 11 теж, на жаль, відхилена комітетом. Вона так само спрямована на забезпечення гендерного балансу в НАБУ. У ній пропонується, що Директор НАБУ (а ми пам'ятаємо, що в нас діє окрема процедура обрання Директора НАБУ) вживає спеціальних заходів (позитивних дій), які забезпечують представництво мінімум 40 відсотків осіб однієї статі під час прийняття на вакантні посади працівників НАБУ у 2024-2026 роках. Причому прийняття на посади осіб однієї статі, а ми розуміємо, що жінок, відбуватиметься поступово, для того щоб був забезпечений хоча б якийсь баланс.

Я хочу сказати, що на Українському жіночому конгресі, який ми проводили нещодавно (я дякую всім представникам політичних сил, партій і груп, які були представлені на ньому), була заступниця голови НАБУ пані Поліна Лисенко, яка сказала, що, на жаль, у НАБУ немає достатньої кількості інспекторів-жінок, їх менше 10 відсотків. Тому саме ця поправка покликана збалансувати цю прогалину: поступово кожен рік до 2026 року можна забезпечити певне представництво жінок в антикорупційних органах влади.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Позиція комітету. Будь ласка.

РАДІНА А.О. Аналогічно комітет цю поправку відхилив, тому що запропонованого в поправці регулювання недостатньо для того, щоб ця норма запрацювала.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 11 авторства народної депутатки Кондратюк Олени Костянтинівни. Вона комітетом відхилена. Позицію сторін ви почули. Прошу голосувати.

«За» – 212.

Рішення не прийнято.

Переходимо до прийняття рішення.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» щодо посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України» ([№ 10203-1](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 332.

Рішення прийнято.

Закон прийнято в цілому. Дякую.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської Комісії щодо України» ([№ 10262](#)).

Анастасіє Олегівно, ви залишаєтеся за трибуною.

Формат обговорення в другому читанні такий, як ми домовилися з колегами: будуть дві поправки від групи «Відновлення України» і виступи Власенка і Мамки по 3 хвилини, а також виступ з процедури Геращенко, 1 хвилина (*Шум у залі*).

У вас також є поправки, Дмитре Олександровичу? Добре. І Дмитро Олександрович Разумков.

Починаємо. Хто виступатиме?

Славицька. Називайте спочатку номер поправки.

СЛАВИЦЬКА А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Добрий день, шановні колеги! Перша поправка 2. Суть її зводиться до того, щоб Національне агентство з питань запобігання корупції перевіряло не все майно особи, яке було нею набуто до того, як вона стала державним службовцем, а лише обсяг готівкових коштів. Поправка обумовлюється тією логікою, що міністр юстиції Малюська, коли представляв цей законопроект десь у соціальних мережах, писав, що існує ризик, що людина, яка до того, як стала державним службовцем, мала мільйон доларів готівкою, прийшовши на державну службу, задекларує їх і в рамках цього обсягу братиме умовні хабарі. Тому з'явилася така конструкція.

Я просто хочу почути аргументи голови комітету, чи є логіка в моїй поправці і чому вона була відхилена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету. Будь ласка.

РАДІНА А.О. Колеги, комітет цю поправку відхилив, тому що ця норма з точки зору можливості перевірити активи робить ще гірше, ніж було. За цією нормою, наприклад, неможливо перевірити фіктивні фінансові зобов'язання, фіктивні угоди. Я дуже прошу не підтримувати цієї поправки, бо вона суперечитиме рекомендаціям, які дав нам Європейський Союз. Він чорним по білому написав: прибрати обмеження на перевірки. Не додати, не переформулювати, а прибрати. Якщо ми хочемо ще раз переголосувати цей законопроект, ну, колеги, це звичайно ваше право, але я дуже прошу цього не робити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 2 авторства Славицької і Ткаченка. Комітетом вона відхилена. Аргументи сторін ви почули.

Ставлю на голосування для врахування поправку 2. Прошу голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Славицька. Будь ласка. Називайте номер наступної поправки.

СЛАВИЦЬКА А.К. Не обов'язково її ставити на голосування, але хотілося б почути аргументи голови комітету. Ця поправка щодо можливості повторних перевірок декларації особи, яку вже перевіряли. Пропозиція була звзунити, щоб підставою для повторної перевірки була не будь-яка заява чи

звернення, а якщо, наприклад, у рамках кримінального провадження, де особі було повідомлено про підозру, виявилися нові факти стосовно цієї особи, які можуть бути підставою для здійснення повторної перевірки, якщо вона вже перевірялася. Тому хочу почути аргументи голови комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перед тим, як я запрошу до слова Анастасію Олегівну, скажіть, мова йде про поправку 16, правильно я розумію? Будь ласка, називайте спочатку номер поправки, щоб я міг зорієнтуватися.

Анастасіє Олегівно, будь ласка.

РАДІНА А.О. Колеги, комітет цю поправку відхилив аналогічно, тому що була рекомендація Європейської комісії прибрати обмеження на перевірки. Не додати додаткові обмеження, а прибрати їх. Відповідно ця поправка суперечить рекомендації, задля виконання якої ми в принципі і розглядаємо зараз цей законопроект. Прошу цю поправку не підтримувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 16 авторства Славицької і Ткаченка. Комітетом вона відхилена. Автор наполягає на її врахуванні.

Ставлю поправку 16 на голосування. Прошу голосувати.

«За» – 46.

Рішення не прийнято.

Дякую.

Разумков Дмитро Олександрович говорив, що в нього є поправки. Не наполягає, вийшов.

Власенко, 3 хвилини. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Фракція «Батьківщина» завжди виступала за прозоре декларування майна чиновниками всіх рівнів, у тому числі й народними депутатами. Можу сказати, що я заповнював декларацію з 2001 року, навіть не перебуваючи в політиці, а працюючи, як раніше говорили, у народному господарстві, тому що я вважаю, що кожна людина повинна бути прозорою для суспільства з точки зору своїх доходів, видатків і сплачених податків. Але це декларування повинно бути логічним і абсолютно зрозумілим, з одного боку, для перевіряючих органів, а з другого боку, для тих, які цю декларацію заповнюють.

Хочу сказати, що мова йде не про 400 народних депутатів і навіть не про 1 тисячу чи 2 тисячі топ-чиновників, а про 800 тисяч декларантів, саме стільки декларантів є в Україні. А якщо врахувати членів їх родин, то це більше 2 мільйонів людей, які зав'язані на декларування. І сьогодні нам пропонують скасувати абсолютно дві логічні речі.

Перше. Нам пропонують, що майно, набуте до зайняття політикою, не повинно перевірятися з точки зору декларування, бо воно не є корупціогенним.

Друге. Нам пропонують зняти відповідальність з Національного агентства з питань запобігання корупції, тому що кажуть: те, що вони проводили перевірки, нічого не означає, вони по 10 разів можуть перевіряти одне й те саме майно.

Я знаю, що ця вимога – один із маркерів Європейського Союзу, але в мене просте запитання: як цей маркер з'явився? Представники депутатських фракцій і груп відразу після внесення змін до Закону «Про боротьбу з корупцією» зустрічалися з єврокомісаром, який за це відповідає. Жодного слова про ці дві позиції не було. Він ставив інші запитання щодо цього закону, але жодного слова про ці два абсолютно технічних правильних питання він не запитував. Потім хтось добіг, хтось сів на вуха, хтось із уряду не провів нормальних перемовин, не відстояв абсолютно логічну позицію, і ми сьогодні маємо голосувати оцю, вибачте, трохи нісенітницю, попри всю мою пошану до Європейської комісії, яка це зазначила у своїх висновках.

Я ще раз підкреслюю, треба переговорникам з Європейською комісією нормально захищати позицію України, не боятися казати ні, пояснювати, доводити логіку і говорити про якісь технічні моменти, які треба прибирати із декларування не тому, щоб їх приховати, а тому, що вони неправильні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще 3 хвилини відводиться на виступ Мамки Григорія Миколайовича. Не буде виступати? Дякую.

Разумков Дмитро Олександрович. Я так зрозумів, у вас буде виступ декілька хвилин і одну поправку ви просите поставити на голосування. Скільки хвилин вам потрібно замість кількох поправок?

Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Руслане Олексійовичу. Я прошитиму одну поправку поставити на голосування для врахування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Номер поправки можете назвати?

РАЗУМКОВ Д.О. Поправка 22, і потім дайте мені, будь ласка, 5 хвилин для виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Замість усіх ваших поправок?

РАЗУМКОВ Д.О. Так, замість усіх інших поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи, може, спочатку виступите, а потім голосування?

РАЗУМКОВ Д.О. Ні, я прошу одну поправку зараз поставити на голосування, а потім додатково 5 хвилин для виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Поправка 22.

РАЗУМКОВ Д.О. Спочатку обнулите час, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 22. Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, мова йде про поправку 22. У ній фактично визначається контроль за діяльністю НАЗК в частині повторної перевірки, що може призвести до порушення частини першої статті 61 Конституції. Тому що норми щодо повторного притягнення до відповідальності немає ані в законодавстві України, ані поза межами нашої держави.

Що пропонується? Я розумію, що бувають різні ситуації, коли десь щось сфальшовано, коли щось потребує додаткового опрацювання. У цій поправці пропонується дозволити НАЗК проводити повторні перевірки, але за рішенням ВАКС. Це така сама вертикаль антикорупційної влади, як і НАБУ, САП і НАЗК. Тому є пропозиція, щоб це не було повальним явищем, дати можливість суду визначати, чи є, дійсно, такі підстави. Прошу підтримати поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету щодо поправки 22.

РАДІНА А.О. Колеги, комітет відхилив поправку 22, тому що насправді, пане Дмитре, я змушена сказати, що ви зараз говорите залу неправду. У цій поправці немає словосполучення «Вищий антикорупційний суд». У ній говориться, що якийсь невідомий суд за невідомою процедурою має невідомо що як і в які строки розглядати. Це не може працювати. Тому, колеги, прошу цю поправку відхилити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 22 авторства Разумкова і колег. Комітетом вона відхилена. Аргументи сторін ви почули, тому прошу голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Зараз виступить Дмитро Олександрович Разумков, 5 хвилин, потім Геращенко Ірина Володимирівна – з процедури, 1 хвилина, і після цього голосуємо.

Разумков. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, наскільки я знаю, ще виступатиме Микиша Дмитро Сергійович, тому, думаю, треба ще йому дати слово.

Шановні колеги, наша команда «Розумна політика» підтримує боротьбу з корупцією, яка зараз конче потрібна державі, щоб не крали на дронах, на яйцях, на картоплі, на снарядах, на мінах. Усе це пов'язано з Міністерством оборони або з дотичними до влади структурами. Дійсно, на сьогодні ця проблема турбує військових навіть більше, ніж війна. Всі, які їздять фронт, а я впевнений, що в залі багато колег, які спілкуються з військовими і допомагають їм, чують про це.

Наголошую, коли ми пропонували виділяти гроші не на БЕБ, який знищує український бізнес, не на Кабінет Міністрів по 214 мільйонів гривень, не на «Мед мінних полів», а на антикорупційні органи, ви чомусь за це не готові були голосувати. Ви повертаєтеся до питань боротьби з корупцією виключно тоді, коли виникає вимога наших міжнародних партнерів, але паралельно з цим ніхто не дивиться, за що голосує. Ми фактично даємо надповноваження Національному агентству з питань запобігання корупції. Я впевнений, що там багато фахових людей, і вдячний цій інституції і її голові за те, що вони сьогодні проводять реформу, яка дозволяє покращити роботу агентства. Але на жаль, агентство – це не люди, а все-таки це інституція. Ми маємо закладати такі умови, щоб вона працювала і сьогодні, і завтра, і після того, як повноваження і цього голови, і цієї Верховної Ради завершаться.

Тому дуже хотілося б, щоб ми підходили виважено і якщо пропонуємо поставити абсолютно адекватні запобіжники (а комітет цього не підтримує, тому що він взагалі нічого не підтримує, окрім того, що отримує в якості команд з окремо взятих кабінетів), то треба казати правду: ви не підтримуєте жодної поправки, тому що на це немає волі наших міжнародних партнерів. Просто скажіть про це, це теж має право на існування, але ви будете тоді хоча б чесними зі своїми колегами по парламенту. І багато інших речей відбуваються в залі виключно завдяки вимогам.

Ви так само знищуєте український бізнес, прийнявши законопроекти № 10016-д, № 8401, які повністю нівелюють усі пільги для українського бізнесу, здійснюють абсолютно шалений вплив різних органів, на кшталт податкової, БЕБ, на український бізнес. Ви повністю повернули перевірки. Ви не думаєте, що завтра не буде того бізнесу, який наповнює український бюджет податками і допомагає, на відміну від деяких політиків, українській армії. Він точно не заробляє на снарядах, не заробляє на закупівлі нібито зимових курток, які потім, як з'ясовується, є літніми, і на багатьох інших речах.

До речі, хотілося б, щоб ви дали оцінку всім проблемам, думаю, це було б коректно, які існують сьогодні по вертикалі влади, а не вибірково підходили до цих процесів.

Я дуже сподіваюся, що все-таки в цьому залі пануватимуть здоровий глузд, розум, державницькі підходи, а не лише голосування за все те, що сказали зробити згори.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Геращенко, 1 хвилина. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановні колеги! Дійсно, зараз ми нашими голосуваннями приводимо законодавство щодо боротьби з корупцією у відповідність з тією антикорупційною інфраструктурою, яку у 2015-2016 роках наша команда створила. Але чому виникли ці питання і в наших партнерів як обов'язкова вимога щодо вступу України до ЄС, і в самому суспільстві? Тому що 80 відсотків українців говорять, що боротьба з корупцією для них на другому місці після безпекового питання. Тобто настільки на сьогодні вже накралися, що самі українці вимагають посилити боротьбу з корупцією.

Звичайно, у цьому контексті дуже важливо, щоб боротьба з корупцією не перетворилася лише на боротьбу з помилками в деклараціях чи з деклараціями, а щоб була системною, щоб ловилася велика риба – ті, які на державному бюджеті стають новими курченками, арбузовими...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього питання. Переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської Комісії щодо України» ([№ 10262](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 308.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах» ([№ 10288](#)) та альтернативний до нього проект [№ 10288-1](#), щодо якого є рішення комітету.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про включення цих законопроектів – і основного, і альтернативного – до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 306.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про визначення цих законопроектів невідкладними та скорочення строку внесення альтернативних законопроектів до початку розгляду питання. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 306.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 251.

Ми домовлялися, що спочатку виступ з процедури, 1 хвилина, а далі відбудуться виступи: два – за, два – проти.

Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановні колеги, насамперед ми хочемо подякувати всім депутатам, які підтримали пропозицію і позицію «Європейської солідарності», що захист прав національних меншин, виконання рекомендацій Венеційської комісії не може відбуватися за ризику повторної нової русифікації України. Дуже важливо, що зараз до сесійного залу вноситься узгоджений з депутатськими фракціями і групами законопроект, який ставить на паузу, говорить рішуче ні русифікації, і при цьому всі лазівки в законах «Про освіту», «Про медіа» і про нацменшини закриваються.

Але хочу нагадати, що і Голова Верховної Ради, і уряд дозволили собі емоційні і безпідставні звинувачення «Європейської солідарності», яка захищала українську мову, захищала наш простір, водночас виконуючи рішення Венеційської комісії. Ми чекаємо публічного визнання і вибачення щодо цього факту, у тому числі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, записуйтеся для обговорення цього законопроекту на виступи: два – за, два – проти.

Слово надається Фріз Ірині Василівні, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово колезі Володимиру В'ятровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович Володимир Михайлович. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Цей законопроект став прикладом якісної і спільної роботи представників усіх фракцій, громадянського суспільства та уряду заради національних інтересів,

європейського майбутнього України. Як учасник цієї спільної роботи і співавтор законопроекту я, безумовно, підтримую рішення профільного комітету і нашого гуманітарного комітету про його ухвалення. Але шкода, що ця робота почалася лише після того, як розроблений без належної взаємодії з парламентом і громадянським суспільством урядовий проект був поспішно зареєстрований і викликав масове громадянське обурення, що вилилося у громадянську кампанію «Євроінтеграція без русифікації». І дуже дивно виглядали звинувачення деяких очільників парламенту та уряду в тому числі на мою персональну адресу, тому що і громадськість, і депутати «Європейської солідарності», і представники інших фракцій, які піддали критиці урядовий проект, чітко вказували на неприйнятні норми в ньому і надали конкретні пропозиції, як вдосконалити цей текст.

Добре, що уряд і колеги по парламенту почули ці пропозиції. Ми напрацювали альтернативний законопроект і погодили його текст консенсусом представників усіх фракцій і груп, уряду, громадських організацій, що брали участь у роботі. Ми зберегли і покращили всі закладені у первісній версії урядового проекту зміни, спрямовані на захист прав національних меншин, але ми вичистили з нього всі норми, які відкривали шлюзи для русифікації в медіа, освіті, книговидаванні і книгорозповсюдженні. Відтак «Європейська солідарність» підтримує ухвалення цього законопроекту.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Ковальчуку Олександровичу Володимировичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

КОВАЛЬЧУК О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 152, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Потураєву Микиті Руслановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микита Русланович Потураєв. Будь ласка.

ПОТУРАЄВ М.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Я хочу свій виступ почати зі слів подяки насамперед президії Верховної Ради, спікеру, першому віце-спікеру, віце-спікерці. Усі вони брали активну участь у підготовці цього депутатського законопроекту, модерували процес знаходження спільного розуміння.

Я хочу подякувати представникам усіх без винятку депутатських фракцій і груп у Верховній Раді, які долучилися до розробки цього тексту. Дякую.

Я хочу подякувати всім депутатам, які брали в цьому участь, а також усім дотичним комітетам і головам цих комітетів. Ще раз дякую.

Хочу сказати, що цей процес, хоча його зараз піддають критиці деякі колеги, є прикладом діалогу між урядом, парламентом і громадянським суспільством – вдалим прикладом. Давайте все-таки говорити, що це була рівноправна дискусія і плідний діалог, який привів нас до хорошого результату. Тому я дякую уряду і громадянському суспільству.

Я хочу сказати також, що нам обов'язково треба буде вирішити питання посилення інституційної спроможності Офісу нашого омбудсмена, тому що в них з'явиться більше роботи і ми маємо допомогти цю роботу виконувати, але це вже буде наступний крок.

Колеги, я вважаю, що нам з вами вдалося зробити просто взірцевий текст, і прошу прийняти законопроект за основу і в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Кабаченку Володимирі Вікторовичу, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово, шановна президіє, шановні колеги! Я продовжу виступи попередніх колег щодо цього законопроекту. Він насправді надзвичайно важливий, його прийняття наблизить нас ще на крок до вступу в європейську спільноту. З іншого боку, фракція «Батьківщина» погодила текст, і я дякую всім членам робочої групи, які напрацювали альтернативний до урядового законопроект. Він є, як кажуть, альтернативним до основного.

Важливі фактори, які залишилися основою цього законопроекту, – це збереження розвитку української мови як державної, що надзвичайно важливо. Крім того, мова агресора взагалі виключена з тіла законопроекту і немає терміну давності щодо її поновлення як мови національних меншин. У законопроекті враховано все, що рекомендували нам наші європейські партнери.

Є пропозиція підтримати законопроект за основу і в цілому. Це буде ще один крок, і сьогоднішній день насправді буде визначальним у нашій європейській перспективі.

Фракція «Батьківщина» в повному складі підтримує законопроект і за основу, і в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається Білозір Ларисі Миколаївні, депутатська група «Довіра». Після цього виступу ми голосуємо за цей дуже важливий законопроект. Прошу народних депутатів зайняти свої місця.

Будь ласка, пані Ларисо.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Шановні українці, шановний пане Голово, шановні колеги! Нарешті єднання, консенсус. Насправді був проведений дуже правильний інклюзивний процес. Ми всі розуміємо, що законопроекти, які приймаються на початку засідання, саме ті, заради яких ми зібралися, тому що вже за шість днів відбудеться саміт лідерів ЄС. Ці законопроекти спрямовані на повне виконання семи критеріїв, які є умовою початку переговорів щодо вступу України до ЄС.

Насправді хочу сказати, що ми переглядали цей законопроект і дійшли висновку, що потрібно виконувати всі вимоги Венеційської комісії. Ми розуміємо, що не потрібно вигадувати велосипед, досягнуто консенсусу, із законопроекту виключено норми щодо мови агресора, вона виокремлена від інших мов ЄС. Ми розуміємо, що цей законопроект є критичним для євроінтеграції.

Хочу також сказати, що проведено діалоги високого рівня в Раді Європи під головуванням першого віце-спікера пана Корнієнка. Пам'ятаю, ще тоді, у листопаді, нас попереджали: не делегуйте так багато повноважень Кабміну, має бути правова визначеність. У цьому законопроекті ми дуже чітко виписуємо умови, тут є правова визначеність. Нарешті ми визначилися з європейськими устремліннями, з європейським пріоритетом. Думаю, усі розуміють, що НАТО – для життя, а Європейський Союз – для кращого життя. Тому закликаю підтримати такий потрібний законопроект про нацменшини (спільноти).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ще попросила слова для виступу колега з «Голосу» народна депутатка Піпа, потім – Олександр Сергійович Корнієнко, і голосуємо.

Піпа. Будь ласка.

ПІПА Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Дорогі українці, шановні колеги! Цей законопроект найправильніше назвати «євроінтеграція без русифікації». До нього є ряд питань, і перший мій заклик до країн Європейського Союзу, де давно перебувають українці, – відкривати школи для українців так само, як ми відкриваємо для угорців, поляків, румунів. Таких шкіл зараз за кордоном дуже мало, бо навчання не відбувається мовою, яка стане мовою Європейського Союзу, – українською.

У цьому законопроекті також говориться, що питання освіти нацменшин, їхніх мовленнєвих навичок, здачі ЗНО і можливості вступу в українські університети теж дуже залежатиме від того, як у них вивчатиметься українська мова. А тут ми вже матимемо правову визначеність: українська мова, українська література, історія України, захист...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще Олександр Сергійович як головний ідеолог цих законодавчих змін. Будь ласка. Після цього голосуємо.

КОРНІЄНКО О.С. Дякую, Руслане Олексійовичу. Шановні колеги, більше року я особисто цим займався і десятки годин провів у консультаціях з Венеційською комісією, Радою Європи, Єврокомісією, українськими меншинами, спільнотами, зокрема з активістами із захисту української мови. Хочу сказати, що цей законопроект і цей процес – один з прикладів того, що євроінтеграція – це не просто можливо, а можливо ще й із максимальним врахуванням українського національного інтересу.

Я хотів би побажати всім нам у наступні роки, протягом яких ми будемо проводити перемовини з Євросоюзом, ставитися до всіх реформ так само, як ми разом з вами поставилися до реформи у сфері національних меншин. Тоді ми будемо гідними, успішними членами Євросоюзу і показуватимемо приклад усьому ЄС.

Дякую всім за цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до голосування. Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Це дуже важливе голосування. Я ставитиму почергово: прийняти за основу, потім запропоную, як і комітет, у цілому.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах» ([№ 10288-1](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 310.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, комітет пропонує прийняти в цілому (*Шум у залі*). По фракціях і групах? (*Шум у залі*). З мотивів не передбачено, лише з процедури. Хто виступатиме?

Порошенко. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О. Шановні колеги, принциповою для нас була позиція щодо заборони русифікації і руйнації мовних законів, прийнятих у 2018-2019 роках. Саме тому ми наполягали попередньо, що не будемо голосувати за проект у цілому, якщо не буде враховано наші поправки. Зараз я маю констатувати, що поправки, пропозиції «Європейської солідарності» враховано в зазначеному законопроекті, що дає нам можливість зняти наше застереження і зараз голосувати за законопроект у цілому.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію... *(Шум у залі)*. З процедури?

Миколо Миколайовичу, можна, ми проголосуємо? Це важливий законопроект, повірте *(Шум у залі)*.

Гаразд, Тищенко – процедури. Будь ласка.

ТИЩЕНКО М.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 219, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Можна говорити? Незалежний народний депутат, голова тимчасової слідчої комісії «Нацресурс» Микола Тищенко *(Оплески)*. Дякую.

Вважаю, що даний законопроект демократичний, за нього треба проголосувати, тому що, як сказав голова фракції «Європейська солідарність», у ньому враховано всі поправки, а найголовніше, враховано поправки народу України. Демократія, парламентаризм мають бути в Україні! Прошу проголосувати за.

Дякую *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах» (№ 10288-1) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 317.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Шановні колеги, я дуже прошу, щоб такі результати єдності побачили ті, які прийматимуть рішення 14 і 15 грудня в Брюсселі щодо України.

Дякую всім за єдність, дякую всім за високу відповідальність під час голосування за такі важливі закони.

Олександр Сергійовичу, будь ласка.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зацементувати це ми пропонуємо тим, щоб ці закони якомога швидше були підписані, тому на засіданні Погоджувальної ради ухвалено таке рішення. У разі прийняття законопроектів у цілому доручити Голові Верховної Ради невідкладно підписати та негайно направити Президентові України на підпис Закон «Про внесення змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» щодо посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України» (проект

[№ 10203-1](#)), Закон «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської комісії щодо України» (проект [№ 10262](#)) і Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах» (проект [№ 10288-1](#)).

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 313.

Рішення прийнято.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу. За результатами голосування цього доручення прошу Апарат підготувати дані закони для невідкладного їх підписання і направлення на підпис Президенту України.

Ідемо далі, шановні колеги. Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення будівництва та експлуатації Національного військового меморіального кладовища» ([№ 10289](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 293.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про визначення законопроекту невідкладним та скорочення строків внесення альтернативних законопроектів до початку розгляду проекту закону № 10289. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 282.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд даного питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 260.

Рішення прийнято.

Ірина Володимирівна Геращенко – з процедури. Будь ласка, 1 хвилина.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановні колеги, як ви знаєте, в травні Верховна Рада України прийняла (321 голос) закон про створення Національного військового меморіального кладовища у Биківні. Цей закон не був підписаний Президентом Зеленським. Зараз, вносячи на розгляд новий законопроект про

створення Національного військового меморіального кладовища на новому місці, ми створюємо дуже небезпечний прецедент: є закон, вважається таким, що має вступити в силу, не заветований Президентом Зеленським, але голосується новий законопроект. Наша фракція вважає, що це є неправильно, і ми закликаємо негайно повернути «годину запитань до Уряду», щоб заслухати міністра у справах ветеранів, яка безпосередньо була причетна до прийняття цього закону, після громадських слухань, заслухати тимчасово виконуючого обов'язки міністра культури та інформаційної політики, тому що саме це міністерство і тодішній міністр культури ратували за створення кладовища у Биківні, і відповідальних за цей безлад...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу записатися на виступи від фракцій і груп в обговоренні цього законопроекту: два – за, два – проти, як ми й домовилися на засіданні Погоджувальної ради.

Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, тема виділення землі під військово меморіальне кладовище для наших героїв є надзвичайно чутливою. Нині родичі, громадські організації запитують, чому так довго влада України не може визначитися щодо цього питання. Не забуваємо, що з цього приводу Верховна Рада ухвалила рішення, ми проголосували закон щодо виділення землі. Дуже шкода і прикро, що немає пояснення уряду, як так сталося, що проголосованим у першому, другому читаннях і в цілому законом передбачається виділення землі в Биківні, де її немає достатньо. Хто вивчав питання перед тим, як вносити його до сесійного залу? Де відповідальність уряду? Де прізвище тієї людини, яка зганьбила сесійну залу і тисячі тих родин, які сьогодні чекають визначення місця поховання героїв? Це є обличчя влади і держави в цілому.

Можна розпинатися, розказувати, як ми поважаємо військових, як ми відстоюємо їхні інтереси і членів їхніх родин, а можна просто поставити в глухий кут чи голосувати законопроект, який заперечує попередній, а потім хтось колись оскаржить це в Конституційному Суді. І де є гарантія, що цей проект розв'яже всі проблеми? Де уряд і де прізвище того, хто винен в цій ситуації? Я чекаю колег, давайте визначатися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Дирдіну Максиму Євгеновичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ДИРДІН М.Є., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 132, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Анні Пуртовій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Анна Пуртова. Будь ласка.

ПУРТОВА А.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 221, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, зовсім скоро буде 10 років від початку війни, розв'язаної росією проти України, яка вже, на жаль, забрала дуже багато життів і зараз на фронті гинуть наші захисники і захисниці. Пам'ять всіх наших героїв, кому ми зобов'язані життям, має бути вшанована належним чином. Питання про гідне місце поховання на сьогодні дуже гостро стоїть у суспільстві, особливо серед родин загиблих воїнів. Україна має забезпечити належний церемоніал, як це є в інших країнах світу. Законопроект, який я представляю, дозволить нам нарешті розпочати будівництво Національного меморіального військового кладовища.

Хочу подякувати голові та членам аграрного комітету за роботу над проектом закону, окремо всім фракціям за дуже важливі питання щодо реалізації задуманого проекту. Також хочу подякувати Міністерству аграрної політики та продовольства, Міністерству у справах ветеранів та іншим органам влади за готовність діяти спільно в цьому питанні.

Зараз ми докладаємо максимум зусиль, щоб реалізувати проект щодо будівництва меморіалу якнайшвидше. Разом з тим маємо обмеження, передбачені законодавством. Тому законопроект спрямований на скорочення бюрократичної процедури будівництва кладовища.

Після доопрацювання в комітеті були проведені додаткові консультації з експертами та родинами загиблих, в документ внесено відповідні зміни, зокрема щодо можливості перепоховання осіб, урну з прахом яких поховано в колумбаріях на інших кладовищах.

Крім того, були озвучені вимоги родин загиблих, виконання яких ми як законодавча влада повинні проконтролювати, а як виконавча – виконати всі вимоги родин, а саме: забезпечити зручний трансфер для відвідувачів; забезпечити розгляд петиції, що набрала 25 тисяч голосів, щодо створення меморіалу в центральній частині міста; ініціювати та реалізувати можливість подальшого безкоштовного зберігання урн з прахом загиблих захисників до завершення першої черги будівництва; зробити координаційну раду при Міністерстві у справах ветеранів, до якої долучити як народних депутатів, так і представників громадських організацій родин загиблих.

Прошу кожного депутата та всі фракції підтримати даний проект закону, тому що зараз головне – не гаяти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Анно Анатоліївно.

Слово надається Геращенко Ірині Володимирівні, фракція «Європейська солідарність».

ГЕРАЩЕНКО І.В. Прошу передати слово пану В'ятровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Михайлович В'ятрович. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Шановні колеги, на жаль, ми бачимо чергову спробу протягнути законопроект про меморіальне кладовище поверх давно ухваленого нами закону, який з травня не підписує Президент. Питання не в місці розташування меморіалу – в Биківні чи у Фастівському районі, хоча це важливо, питання в знуцанні над родичами загиблих героїв, яких ви не хочете чути. Чому відбувається топтання Конституції? Чому Міністерство культури та інформаційної політики, Міністерство у справах ветеранів та інші відомства, які активно агітували за Биківню, тепер так само активно виступають проти? Коли казали правду – тоді чи тепер? Яка ціна їхніх заяв? Чому ми маємо вірити їм саме тепер? Навіть, якщо дійсно треба змінити Биківню на інше місце, це треба робити у правовий спосіб. Відповідно до статті 94 Конституції ухвалений нами у травні документ уже є законом, який вважається схваленим Президентом України і має бути підписаний та офіційно оприлюднений. Потім до цього закону можна внести відповідні зміни, що могли б давно зробити замість того, щоб догоджати Банковій, свавілля якої, на жаль, множитья.

Два місяці Президент не підписує закон про спрощення списання військового майна. Я, користуючись нагодою, негативно висловлююся щодо такого ставлення до закону авторства Романа Костенка та інших і кажу, що це свинство. Понад 30 законів місяцями і роками не підписує Президент, авторами яких ви є. Це зневага і до вас персонально, і до парламенту, і до Конституції. Тому, очевидно, ми не будемо підтримувати цю зневагу і утримаємося від голосування за цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я, звичайно, дам право на репліку, тому що дуже добре знаю положення Регламенту. Але я не можу зрозуміти, для чого це робити, якщо ви просто можете підняти руку і я дам вашій фракції 1 хвилину на виступ. Кому потрібні ці шахер-махери тут, у депутатському залі? Ми ж довіряємо один одному.

Право на репліку має Костенко Роман. Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дякую, пане Голово. Шановні колеги, тут не можна не погодитися. Я хотів би освітити загальну проблему про те, що відбувається. Кожен із нас, народних депутатів, має насамперед поважати себе, тому що він обраний українським народом, поважати те місце, де він працює, і не давати нікому в цій країні робити так, щоб десуб'єктизувати Верховну Раду своїми діями.

Неодноразово відбувається не підписання законів, які ми приймаємо в цьому залі, у тому числі й закону про списання майна («за» – 302 голоси), який

42 автори зробили для наших захисників. Ніхто його не підписує, тим самим порушуючи їх права на те, щоб нормально воювати і не думати зайвий раз про те, що це потрібно робити. Тому, колеги, давайте будемо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Морозу Володимиру Вікторовичу, група «Відновлення України», а він передає його Дмитруку Артему. Будь ласка.

ДМИТРУК А.Г. Шановні колеги! Шановний пане Голово! Створення військового меморіального кладовища необхідне для гідного вшанування полеглих українських захисників. Одним із прикладів такого кладовища є всесвітньо відомий національний цвинтар у США, де поховані учасники війн та визначні діячі. Без перебільшення, це місце зв'язку поколінь. Маю надію, що даний законопроект та його прийняття приберуть перепони для побудови цього надважливого об'єкта.

Депутатська група «Відновлення України» підтримує законопроект щодо Національного військового меморіального кладовища. Вічна пам'ять загиблим героям, які стояли на захисті нашого народу та нашої незалежності!

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Шановні колеги, ми завершили обговорення... Ще Бобровська?

Соломія Бобровська, фракція «Голос». Будь ласка, 1 хвилина. Після цього голосуємо.

Соломія Анатоліївна Бобровська. Це я тягну час, поки ви йдете до трибуни. Все нормально. Будь ласка.

БОБРОВСЬКА С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, питання щодо Національного військового меморіального кладовища – це далеко не місце для спекуляцій, і для більшості із вас, я надіюся, має бути далеко від політики. Найболючіше те, що наша помилка в травні або помилка тих людей, які форсували це питання, коштує тепер нервів і часу для родин загиблих, до чого призводить вся ця катавасія, яка триває вже шість місяців.

Володимир був правий: спочатку ми пушили одну історію без пояснень, можливо, з другого разу вийде друга. Я дуже просила б до таких сенситивних і болючих речей підходити виважено, мудро і грамотно. Не треба спішити з рішеннями, щоб потім не перекручувати законодавство, тому що вирішення закону стане питанням до Президента, і приймати рішення щодо таких болючих моментів спільно, консолідовано і не поспішаючи, тому що ця помилка дуже дорого коштує.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту. Переходимо до прийняття важливого рішення. Прошу всіх зайняти свої місця і приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення будівництва та експлуатації Національного військового меморіального кладовища» ([№ 10289](#)) за основу.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 294.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки до другого читання законопроекту, щойно прийнятого за основу. Прошу голосувати.

Стоп! Зупиніть голосування.

Шановні колеги, можемо в цілому голосувати? Заперечень немає? Дякую. У мене зазначено про скорочення строків. Дякую, що просигналізували.

Тоді ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення будівництва та експлуатації Національного військового меморіального кладовища» ([№ 10289](#)) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 303.

Рішення прийнято.

Закон прийнято. Вітаю, колеги!

Власенко – з процедури. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Оскільки є консенсусне рішення представників фракцій і груп, прошу змінити черговість розгляду питань порядку денного і перейти зараз до розгляду проектів постанов [№ 10317](#) і [№ 10290](#).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, позиція зрозуміла – змінити черговість розгляду питань порядку денного (*Шум у залі*). Я так розумію, є домовленість тільки щодо цих двох проектів постанов. Тому я пропоную перейти зараз до розгляду проекту постанови № 10317, після нього – проект постанови № 10290 (*Шум у залі*). Кому? Пропозиція і консенсус щодо цих двох. Давайте це проголосуємо. Якщо у вас буде інша... (*Шум у залі*). Я так розумію, щодо іншого консенсусу немає, тому ставитиму на голосування пропозицію Сергія Володимировича.

Шановні колеги, давайте я спочатку поставлю на голосування пропозицію Сергія Володимировича, а потім, якщо буде в цьому потреба, ми її уточнимо.

Отже ставлю на голосування пропозицію Сергія Володимировича Власенка про зміну черговості розгляду питань порядку денного, щоб перейти до розгляду проектів постанов № 10317, № 10290.

Сергію Володимировичу, я вірно сформулював?

Прошу голосувати.

«За» – 304.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ми можемо без обговорення?

Народна депутатка Гриб. Давайте її послухаємо. Будь ласка.

Зараз ми приймемо мудре рішення: приєднаємо проект постанови про припинення повноважень ще одного депутата, зробимо одне обговорення на трьох і проголосуємо. Нормально буде?

Гриб. Будь ласка.

ГРИБ В.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 105, Луганська область, політична партія «Опозиційний блок»). Руслане Олексійовичу, ви абсолютно правильно зрозуміли, що я хочу сказати. Я вам за це дуже дякую.

Я дуже прошу зараз розглянути й проект постанови про дострокове припинення повноважень пана Шпенова. Там є особисті причини. У нього зараз проблеми в родині. Тому дуже прошу сьогодні поставити на голосування і цей проект постанови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, зрозуміла пропозиція: додати ще проект постанови [№ 10318](#). Правильно, колеги?

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 308.

Рішення прийнято.

Шановні народні депутати, до Верховної Ради України надійшли заяви від народних депутатів України Єфімова Максима Вікторовича від 01.12.2023 року, Данілова Віталія Богдановича від 22.11.2023 року і Шпенова Дмитра Юрійовича від 30.11.2023 року про складення ними депутатських повноважень відповідно пункту 1 частини другої статті 81 Конституції України. Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України розглянув зазначені заяви. З цього приводу у Верховній Раді України зареєстровано відповідні проекти постанов: [№ 10317](#), [№ 10290](#), [№ 10318](#).

На засіданні Погоджувальної ради відповідно до пункту 2 частини першої статті 28 Регламенту Верховної Ради ми домовилися про об'єднання обговорення проектів постанов та їх розгляд за скороченою процедурою.

Тому ставлю на голосування пропозицію про об'єднання обговорення проектів постанов № 10317, № 10290, № 10318 та розгляд їх за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 307.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, давайте два – за, два – проти щодо цих трьох проектів постанов, і голосуємо.

Сергію, не будемо давати вам слово, ми бачили рішення комітету.

Прошу тих, хто бажає, записатися на виступи: два – за, два – проти. Ніхто не бажає? Ніби нікого немає. Є?

Шановні колеги, лише два доповідачі, тому не розходьтєся.

Герус Андрій Михайлович, фракція «Слуга народу».

ГЕРУС А.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, давайте не розходитися, а швиденько проголосуємо важливі проекти постанов.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Блискуча промова. Дякуємо.

Володимир Михайлович В'ятрович, і після цього...

Гончаренко. Будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Прошу передати слово Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Після виступу Гончаренка голосуємо.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Фракція «Європейська солідарність». Шановні друзі, я хочу говорити зараз про парламент, про парламентаризм. Подивіться, до чого ми з вами дійшли. Та від нас люди тікають! Вже скоро пачками будуть йти звідси. В принципі, я їх розумію. До нас не ходить уряд. Ми Державний бюджет України приймаємо, а Прем'єр-міністра немає в залі. Що тут робити? Де «година запитань до Уряду»? Де, я запитую? За 600 днів один раз ми бачили тут пана Шмигалья. Ми вже забули, як він виглядає, плутаємо його з Шарлем Мішелем. Поверніть нам його, будь ласка, щоб ми хоч згадали, як він виглядає.

Подивіться, що відбувається з цими відрядженнями. Це взагалі повна ганьба! Пустили, не пустили, тих пустили, тих не пустили. І оце якась безкінечна історія, витирають ноги об статус парламенту. Але коли припекло, цілий десант

їде до Сполучених Штатів Америки, туди, сюди. Та це треба було робити протягом півтора року, не знущатися, а їхати і говорити. А зараз зробили однопартійну делегацію, до якої ввійшло ще пару людей з іншої партії, які там на прикормі, і вони тепер ходять і розповідають.

Де проект постанови, який ми подали, про призначення Павленка головою Комітету з питань свободи слова? Чому бачимо тільки одне прізвище? Де проект постанови про призначення першого заступника голови Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, який ми давно подали? Ми нічого цього не визначаємо. Скільки це все триватиме? Парламент знищений. Можна перейменувати ВРУ на ВСУ («Верховний Єрмак України»). Він один може бути тут за нас з вами, бо, дивлюсь, він один в нас працює. Він і міністр закордонних справ, і Президент, і Прем'єр-міністр, і все – він. А ми з вами? Ну, це ганьба! Давайте підніmemo прапор парламенту, інакше об нас витиратимуть ноги.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, обговорення питань завершилося. Переходимо до прийняття рішення. Будь ласка, займіть свої місця.

Відповідно до пункту 1 частини другої та частини четвертої статті 81 Конституції України ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Єфімова Максима Вікторовича» ([№ 10317](#)) у цілому. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Відповідно до пункту 1 частини другої та частини четвертої статті 81 Конституції України ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Данілова Віталія Богдановича» ([№ 10290](#)) у цілому. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 291.

Рішення прийнято.

І відповідно до пункту 1 частини другої та частини четвертої статті 81 Конституції України ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Шпенова Дмитра Юрійовича» ([№ 10318](#)) в цілому. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 289.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, наступний проект Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» ([№ 10060](#)).

Прошу Сергія Костянтиновича зайняти місце на трибуні.

У нас була домовленість: дві поправки – група «Відновлення України», 3 хвилини – виступ Власенка, 2 хвилини – виступ Устінової і Григорій Миколайович Мамка. Я не бачу, він наполягає чи ні. П'ять хвилин, так?

Тоді почнемо з Мамки – 5 хвилин (*Шум у залі*). Я ж казав Устінова, і буде ще одна поправка.

Мамка. Будь ласка, 5 хвилин.

МАМКА Г.М. Шановні народні депутати, звертаю вашу увагу, що зміни до Кримінального процесуального кодексу можна вносити і дуже часто, але чим частіше ми їх вносимо, тим маємо більшу розбалансованість того процесу, за яким намагаємося притягнути чи не притягнути, чи дослідити той чи інший факт.

Цей законопроект дуже простий. Усі розказують про якусь самостійність Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Хочу зазначити, що цим законопроектом у порушення Регламенту ми надаємо нові повноваження щодо термінів розслідування кримінальних проваджень. Звертаю увагу, на даний час Кримінальним процесуальним кодексом регулюються дві форми розслідування кримінальних проваджень. Усі кримінальні провадження вносяться за спрощеною процедурою: написали заяву, внесли відомості до ЄРДР, і це є факт, який досліджується. І є терміни, що нічого не повинно бути вічним. Тобто кожен громадянин, звернувшись із заявою, повинен розуміти, скільки правоохоронний орган бере часу на розслідування факту, щоб сказати, є склад злочину чи немає. Ми нормами цього законопроекту змінюємо цей підхід. Тобто до Єдиного реєстру досудового розслідування вносяться відомості про кримінальне правопорушення, яке буде розслідуватися вічно. Але, якщо ми вже йдемо на цей крок, то маємо сказати, що за неналежне розслідування буде відповідальність. Відкрию секрет, її немає. Усі вчені борються за такі речі – вічні механізми, а ми своїм голосуванням їх створюємо раніше.

Необхідно зазначити і те, що цим законопроектом пропонується визначення положень щодо підзвітності САП включно з проведенням оцінки ефективності та аудитом, аналогічним аудиту НАБУ. Але за весь час діяльності Національного антикорупційного бюро аудиту не було. Чи це правильно? На мою думку, ні. Ці новели стосуються норм щодо вирішення спорів про підслідність розслідування кримінальних проваджень.

На даний час у нас є лінійка: загальнокримінальні органи розслідування і Генеральний прокурор; НАБУ і Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Це дві сторони. Уявіть собі, ми даємо повноваження Генеральному прокурору або керівнику Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Тобто, якщо відсутні Генеральний прокурор, виконуючий обов'язки, про що зовсім забули, то в нас одна із сторін має вирішувати спір. Я розумію, може, комусь потрібні ці речі, але вони не працюватимуть між учасниками процесу. Ми не вислухали сторону адвокатури з приводу цих аспектів і своїх позицій щодо того, що приймаємо.

Можна закрити очі на все, але нам треба сказати про проблему, яка існує до цього в Кримінальному процесуальному кодексі, – розумні строки. Розумні строки – це не визначення в законі, їх немає в Кримінальному процесуальному кодексі. Ми хочемо забрати терміни щодо розслідування кримінальних проваджень за фактами.

Стосовно кричалок з приводу «поправок Лозового». Зверніть увагу, кричать за терміни, кричать за інші підходи і кричать про якісь «поправки Лозового». Це не «поправки Лозового», це рішення більшості Верховної Ради щодо внесення змін. Але чомусь забули оскарження про підозру, вмонтовані «поправками Лозового».

Є тут ще й перехідні положення, які нагадують один в один ті, які раніше приймалися щодо «поправок Лозового». Давайте не дурити ні правоохоронні органи, ні громадян України і не робити вічні терміни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Григорію Миколайовичу. Цим виступом ми завершили розгляд всіх ваших поправок. Дякую.

Сергій Володимирович Власенко. Будь ласка, 3 хвилини.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане головуєчий. Я ще раз підкреслюю: ефективність, інституційна спроможність, посилення самостійності полягають не в якихось механічних незрозумілих речах. Це перше.

Друге. Стосовно строків досудового розслідування. Напевно, колеги в парламенті – нові обличчя – не пам'ятають, але я пам'ятаю, коли в нас не було строків досудового розслідування до пред'явлення повідомлення про підозру. Тобто створювалися штучні фактові справи, хоча вони були очевидно не фактові, тривали невідомо скільки, продовжувалися всі слідчі дії. Слідство нічого не могло довести, людина висіла на гачку, тому що справа тривала фактично проти цієї людини.

Мені кажуть, в інших країнах немає обмеження строків. Ви знаєте, в інших країнах по-іншому працює судова система. Допоки в нас обвинувальні вироки становитимуть понад 90 відсотків, коли суд буде, по суті, копіювати оці недолугі повідомлення про підозру, дуже часто необґрунтовані, незрозуміло ким і коли написані, у нас, на жаль, буде не боротьба із злочинністю, а продовжуватиметься свавілля.

Я ще раз підкреслюю, що це привело до хоча б якогось більш-менш нормального порядку в роботі правоохоронних органів, вони чітко розуміли скільки в них є часу для зібрання необхідних доказів винуватості. Якщо ви за два роки не можете зібрати доказів винуватості, закривайте справу, не треба розповідати, що вона фактова і може тривати вічно. Треба призвичаїти правоохоронні органи вибачатися перед людьми. Бо гучно затримують, під телекамери, гучно обирають міру запобіжного заходу, а через два роки справа закривається, ніхто ні перед ким не вибачається, ніхто нікому не каже, що вибачте, ми тут трохи помилилися, і всі роблять вигляд, що це нормально. Це абсолютно ненормально.

Так, ми можемо дискутувати, якими повинні бути строки досудового розслідування. Можливо, їх треба трішечки збільшити, можливо, залишити такими, якими є, але ця дискусія необхідна. Ми знову повертаємося до питання слабкості українських перемовників і з Європейським Союзом, і з Міжнародним валютним фондом, які не можуть нормально, фахово і якісно відстояти свою позицію і пояснити, чому український парламент приймав ті рішення, які він приймав. Я ще раз підкреслюю, ми розуміємо значущість цього законопроекту, тому будемо визначатися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Володимировичу.

Неклюдов замість всіх своїх поправок взяв слово для виступу. Будь ласка, 3 хвилини.

НЕКЛЮДОВ В.М., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Фракція «Слуга народу». Дякую, Руслане Олексійовичу. Сьогодні важливий день в історії розвитку антикорупційних органів, зокрема зміцнення САП, на яку є величезний запит. Але треба розуміти і враховувати не тільки свій багатий історичний досвід у цьому напрямі, а й досвід європейських і світових країн, адже це забезпечить і гармонію, і синхронність розвитку як антикорупційних, так і всіх правоохоронних органів та органів правосуддя. Якщо ми додаємо повноваження САП, то маємо підвищувати і рівень відповідальності, бо почуття безкарності від абсолютної влади досить небезпечно для всього суспільства, для всієї держави, для всієї САП.

Цим законопроектом ми надаємо повноваження САП, надаємо статус юридичної особи зі своїми бухгалтерією, канцелярію, казначейським обслуговуванням, режимно-секретною роботою. Створюємо відділ внутрішнього контролю – КДКП. Тепер жоден працівник САП не зможе бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності без висновку відділу внутрішнього контролю. Ми розширюємо повноваження керівника САП, надаємо йому право вносити апеляційні і касаційні подання. Це сприймається. Але хочу зазначити, що ми втрачаємо суб'єктність Верховної Ради, бо у складі комісії з відбору на посаду керівника САП не маємо свого представника. Від Верховної Ради немає представника у комісії з проведення оцінки ефективності роботи САП зовнішнім аудитом. Якщо все під міжнародниками, у тому числі й внутрішній контроль, то як громадянину сподіватися на те, що він може оскаржити рішення, що представник САП у випадку порушення закону може бути притягнутий до відповідальності?

З цього приводу маємо врахувати досвід Румунії. Пам'ятаєте, в 2013 році в них було створено аналог нашої САП, керівником якої була харизматична Лаура Кодруца Кевеші. Вона почала свою працю, і ми пам'ятаємо, як майже всі

топосадовці пішли в СІЗО і тюрми. Тоді вони задумалися, чи не загрожує це колапсом влади, і прийняли свої заходи. У 2018 році Лаура пішла з посади. Наразі в нас немає повідомлень про гучні посадки в Румунії.

Тому підходити до роботи антикорупційних органів треба збалансовано. Ми можемо все зробити по-іншому, а саме мати представників Верховної Ради в комісії з відбору на посаду керівника САП, мати вплив на роботу САП. Зараз цього немає. Прошу це врахувати і збалансовано підійти до голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олександра Юрїївна Устінова. Будь ласка, 2 хвилин.

УСТІНОВА О.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, ми мали скасувати «поправки Лозового». Але ми скасували поправки «ло», а «зового» не скасували. Тим не менше цей законопроект потрібно підтримувати і голосувати.

Про що йдеться? Що таке «поправки Лозового» простими словами? Зараз у нас є обмеження в обчисленні строку розслідування кримінальних злочинів – 18 місяців до підозри. Тобто, якщо за 18 місяців не висувається підозра, цю справу можна закрити в суді. Проблема в тому, що іноді експертизи займають не те, що місяці, а роки, так само і міжнародні запити, які відсилаєш, а відповідь на них можеш чекати шість, десять місяців. Це, м'яко кажучи, на жаль, загальмовує розслідування кримінальних проваджень. І якщо свого часу ми це скасували для всіх військових злочинів, то зараз ми так само це маємо зробити для кримінальних. Ніде у світі немає таких обмежень: ні в Сполучених Штатах Америки, ні у Великій Британії, ні в Норвегії, ні в Латвії, ні в інших європейських країнах. Є обмеження після підозри, і це ми залишаємо, щоб люди не сиділи роками в СІЗО, поки прокурор щось там собі вирішує. Тобто тут ви можете бути спокійні, ми це залишили.

Що ми не прибрати? Це можливість надалі скасовувати і закривати справи в суді через те, що спливли терміни. Ця поправка, на жаль, не була підтримана в комітеті, але зараз ми все одно маємо підтримати цей законопроект і проголосувати, щоб спокійно могли працювати наші антикорупційні органи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, я так розумію, особи, які хотіли замість всіх своїх поправок виступити, вже скористалися цим правом. Далі в нас ті народні депутати, які наполягають на врахуванні своїх деяких поправок.

Іванна Орестівна Климпуш-Цинцадзе – з процедури. Будь ласка, 1 хвилина.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую, колеги. Бачу, якимось ми тихенько мовчимо, що цей законопроект потрібний ще й для виконання умов, наданих в рамках надання кандидатства. Але ми як студенти-двієчники сьогодні демонструємо надзусилля стосовно ухвалення неймовірної кількості євроінтеграційних законопроектів в останній день. Ми так весь час робимо то перед рішенням про кандидатство, то перед проміжним звітом, то перед рішенням про відкриття перемовин.

Тому я просила б Голову Верховної Ради України зосередитися на виконанні своїх прямих обов'язків і забезпечити систематичне планування роботи Верховної Ради України, зокрема системного ухвалення євроінтеграційних законопроектів. Це точно більше говоритиме про нас ніж будь-які гасла. Інституційна зрілість і спроможність – це ключове.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, висловилися всі. Зараз я надаватиму слово депутатам, які наполягають на врахуванні своїх поправок. Я уточню. Отже, дві поправки від групи «Відновлення України», так? Одна поправка?

Славицька. Будь ласка. Скажіть номер поправки.

СЛАВИЦЬКА А.К. Поправка 12. Я наполягаю на підтвердженні цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Секундочку, ми поки не про підтвердження, а про врахування.

СЛАВИЦЬКА А.К. У мене одна поправка для підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спочатку для врахування. Я вам пізніше дам слово. Дмитро Олександрович Разумков. Будь ласка. Скажіть номер поправки.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, у мене багато поправок. Дайте мені 3 хвилини на виступ замість поправок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Дмитре Олександровичу, вам слово. Будь ласка, 3 хвилини. Обнуліль час.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Руслане Олексійовичу, шановні колеги, я не хочу повторюватися. Дійсно, важливий законопроект, має правильну назву, в якій ви говорите про посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Але насправді цей законопроект дає шалені повноваження ручним

для Офісу Президента ДБР, БЕБ та іншим структурам, які сьогодні себе почувають, ну, дуже «вольготно» в нинішніх українських реаліях.

Якщо ми хочемо отримати ефективну антикорупційну систему, то, я погоджуюся, давайте розширювати повноваження САП, НАБУ та інших структур, які за це відповідають. Але я не розумію, як в державі, в якій сьогодні процвітає корупція і тотальний вплив однієї із гілок влади на правоохоронні органи, ми сьогодні даємо можливість впливати на все, що відбувається в ній. Вам як парламентаріям і всім іншим має бути зрозуміло, що ми, дійсно, маємо рухатися вперед, маємо робити все для боротьби з корупцією. Але, на жаль, так, як сьогодні виписаний законопроект, про що ми говорили, це стосуватиметься не лише САП, а й всього, що відбувається в державі. Правильно? Правильно.

Зважаючи на те, що за останні місяці відбувається в стінах Верховної Ради, я розумію, боротися з цим дуже важко. Приходить на думку один афоризм з нашого дитинства про те, як хлопчик, який вмів читати думки, програв дівчинці, яка не вмела думати. Так ось те, що приймається сьогодні Верховною Радою, дуже часто нагадує саме цю дівчинку. Те, що відбувається сьогодні в державі, так само нагадує цю дівчинку. Страшним є те, що в нас є дві паралельні реальності: одна – держава, в якій живуть люди, які борються за свою незалежність і за своє майбутнє, а інша – печерські пагорби, які живуть за абсолютно незрозумілою логікою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Шановні колеги, є ще два народних депутати, які наполягають на поправках. Я уточню: поправки для врахування? Тоді зараз – Хлапук, потім – Радіна, після цього повернемося до Славицької, яка просить поставити поправку 12 на підтвердження, і голосуємо в цілому.

Максим Хлапук. Будь ласка, скажіть номер поправки.

ХЛАПУК М.М., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, правоохоронний комітет...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Який номер поправки?

ХЛАПУК М.М. Поправка 6.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ХЛАПУК М.М. Правоохоронний комітет вирішив скасувати так звані «поправки Лозового» лише частково, тоді як послы G7 вимагали повного скасування, оскільки часткове скасування лише імітує розв'язання проблеми.

Тому найближчі місяці ми й далі будемо спостерігати новини в медіа про закриття справ топкорупції через «поправки Лозового», і це битиме по репутації країни.

Моя поправка передбачає скасування ключової підстави для закриття справ. Це пункт 10 частини першої статті 284 КПК. Саме з посиланням на цей пункт вже закрили справу щодо «Роттердам +», збитки від якої в рамках першого епізоду становлять 19 мільярдів гривень. Справу в рамках другого епізоду зі збитками на суму 20 мільярдів гривень і справу контрабандиста Альперіна зі збитками на суму 63,8 мільйона гривень також скоро закриють. Тобто лише справ НАБУ і САП може бути закрито на щонайменше 40 мільярдів гривень. Я дуже прошу виправити цю помилку і підтримати мою поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається голові комітету. Будь ласка, позиція комітету щодо поправки 6 Хлапука?

ІОНУШАС С.К., голова Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, Комітет з питань правоохоронної діяльності відхилив поправку 6. Хочу зазначити, колега посилався на лист G7. У мене перед очима цей лист, і Комітет з питань правоохоронної діяльності повністю врахував те, що зазначалося в листі стосовно строків, а саме: скасувати в Кримінальному процесуальному кодексі обмеження.

Тому, шановні колеги, виходячи з того листа, який у нас є, тут пропонується навіть трохи більше ніж вимагають наші партнери.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 6 Хлапука комітетом відхилена. Позиції сторін ви почули.

Ставлю на голосування поправку 6 для її врахування. Прошу голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Радіна Анастасія Олегівна. Будь ласка.

РАДІНА А.О. Шановні колеги, прошу підтримати поправку 20. Ідеться про право керівника САП самостійно звертатися із запитом на екстрадицію. Про важливість цієї норми нам неодноразово казали, писали і говорили партнери. Прошу цю поправку підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, позиція комітету щодо поправки 20 авторства Радіної.

ІОНУШАС С.К. Шановні колеги, у мене перед очима лист від Офісу Генерального прокурора щодо поправки 20, підписаний Генеральним прокурором, де зазначається, що він категорично проти позбавлення Генерального прокурора права вирішувати питання про екстрадицію (зміни до статті 575 КПК). Комітет цю поправку відхилив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 20 авторства народної депутатки Радіної для врахування. Вона відхилена комітетом. Позицію сторін ви почули. Прошу голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Поправка залишається відхиленою.

Шановні колеги, хтось ще наполягає... *(Шум у залі)*. А, у вас ще одна?

Апарат, поки Анастасія Олегівна доповідатиме наступну поправку, підійдіть до Сергія Костянтиновича, бо він каже, в нього кнопка не працює.

Анастасіє Олегівно, будь ласка, номер поправки і аргументація.

РАДІНА А.О. Колеги, я дуже прошу підтримати поправку 20. Вона технічна з точки зору КПК.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 20 вже була.

РАДІНА А.О. Перепрошую, поправка 21. Вона технічна з точки зору КПК, але дуже важлива з точки зору справедливості. Колеги, нам треба дуже чітко зафіксувати, що якщо кримінальна справа була закрита незаконно і потім рішення про незаконне закриття було скасовано, то період між закриттям справи і її повторним відкриттям не враховується в строки. Це відповідає здоровому глузду. Зараз, на жаль, цього правила в кодексі немає, деякі суди ухвалюють неправосудні рішення, якими зараховують у справи, перепрошую, заднім числом додаткові строки і закривають справи. Нам треба від цього відійти і запровадити чітке правило, що строки між закриттям і повторним відкриттям не зараховуються у справу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, позиція комітету щодо поправки 21.

ІОНУШАС С.К. Шановні колеги, Комітет з питань правоохоронної діяльності на своєму засіданні відхилив вказану поправку. Даною поправкою змінюється принцип обрахунку строків. Дійсно, це може бути предметом обговорення в окремому законопроекті, але в даному випадку це недоречно, тому комітет відхилив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 21 авторства Радіної для врахування. Аргументи сторін ви почули. Прошу голосувати.

«За» – 88.

Рішення не прийнято.

Анастасіє Олегівно, у вас все? Дякую.

Шановні колеги, хтось ще наполягає на врахуванні своїх поправок? Ні. Дякую.

Прошу народних депутатів зайняти свої місця. Зараз одна поправка на підтвердження і голосуємо за законопроект у цілому.

Антоніна Славицька. Будь ласка.

СЛАВИЦЬКА А.К. Шановні колеги, я все-таки хочу продовжити цю дискусію і зазначити, що, попри деяку неконституційність, ми підтримували ухвалення цього законопроекту в першому читанні. Але в порушення статті 116 Регламенту, попри рішення комітету, яке було ухвалено спочатку, з'явилися норми про так звані строки досудового розслідування – хтось називає це «поправки Лозового». Тут звучало, що вони обмежують строк здійснення досудового розслідування, а насправді там є механізми їх продовження. Також звучав аргумент, що ніде у світі такого немає. Але ніде у світі немає такого, як у нас, що іноземці контролюють правоохоронні органи, на конкурсній основі відбирають кандидатури на посади керівників правоохоронних органів. І в нас багато свого ноу-хау, якого немає ніде у світі.

У мене перед очима є висновок Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради, де зазначено, що це дуже погана історія. Наявність строків досудового розслідування, а також можливість їх продовження у провадженнях, де немає підозрюваного, наразі є одним із елементів контролю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, позиція комітету щодо поправки 12.

ІОНУШАС С.К. Шановні колеги, це комітетська поправка, яка відповідає нашим міжнародно-правовим зобов'язанням. Міністр юстиції на засіданні комітету підтвердив, що законопроект, підготовлений до другого читання, повністю відповідає нашим міжнародно-правовим зобов'язанням. Хочу зазначити, що про цю поправку прямо йдеться в листі G7, який ви всі бачили. Будь-яких порушень прав на цьому етапі не буде, виходячи з того, що немає підозрюваної особи.

Шановні колеги, я голосуватиму за. Це допомога з боку G7. Всіх закликаю проголосувати за.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ситуація зрозуміла, так? Поправка 12 авторства Іонушаса... А, це комітетська поправка. Вона врахована комітетом. Водночас народна депутатка Славицька просить підтвердити таке рішення.

Ставлю на голосування поправку 12 для підтвердження. Прошу підтримати і голосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ми завершили обговорення цього законопроекту в другому читанні. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» ([№ 10060](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 298.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Олександр Сергійовичу, вам слово.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, є пропозиція доручити Голові Верховної Ради України невідкладно підписати прийнятий закон.

Ставлю на голосування пропозицію про надання доручення Голові Верховної Ради України Стефанчуку Руслану Олександровичу щодо невідкладного підписання прийнятого Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури» (проект № 10060) та негайного направлення його на підпис Президентові України. Прошу голосувати.

«За» – 295.

Рішення прийнято.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедур суддівської кар'єри» ([№ 10140-д](#)). Друге читання.

Інформую, про що ми домовилися на засіданні Погоджувальної ради: 2 хвилини – виступ Мамки, 2 хвилини – виступ Власенка, 5 хвилин – виступ Геращенко, 30 хвилин – виступ Гончаренка, потім одна поправка – для врахування, і три поправки на підтвердження від групи «Відновлення України».

Більше ніхто не наполягатиме? Ніхто. А, ще буде одна поправка Дирдіна, 2 хвилини.

Отже, Григорій Миколайович Мамка. Будь ласка, 2 хвилини.

МАМКА Г.М. Я не буду виступати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не будете? Дякую.

Сергій Володимирович Власенко. Будь ласка, 3 хвилини.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане Голово. Шановні колеги, давайте чесно один одному скажемо, що чим більше ми реформуємо так звану судову систему, тим гірше вона працює. Це перше.

Друге. Скільки можна «реформувати» судову систему клаптиками. Покажіть країні комплексне бачення судової реформи. Чому ми не торкаємося питання уніфікації судової практики? Чому ми не торкаємося питання суду присяжних? Чому ми не торкаємося питання зміни процедур, передбачених кодексами? Чому ми не торкаємося інших важливих питань? Ми займаємося абсолютно беззмістовною історією, ми займаємося тим, що робимо спробу, як каже Лукашенко, «перетрахиємо» суддівський корпус і більше нічого. Розумієте? Ми шокуємо суддівський корпус, ми примушуємо їх бути невпевненими, а відтак це збільшує корупцію, що є абсолютно очевидним.

Замість того, щоб прибирати корупційні елементи із судової системи цими всіма невизначеними історіями – повторними конкурсами, які проходять в абсолютно ручному режимі, якимись абсолютно незрозумілими процедурами призначення, коли жодна порядна людина не захоче піти на суддівську роботу, системами контролю, які є не системами контролю, а системами корупції – ми продовжуємо руйнування судової системи. Ми не створюємо реальний механізм незалежної суддівської гілки влади. Треба про це забувати, треба виходити з реальними пропозиціями щодо реального реформування судової системи. Я вже не кажу про набиту всім оскомину щодо участі іноземців у формуванні української судової системи: будь-який конкурс за участі іноземців, будь-які співбесіди за участі іноземців і таке інше. До речі, зараз в законопроект дописали норму про знання англійської мови. Виявляється, прокурорам і суддям треба знати англійську мову. Я думаю, їм треба знати в належний спосіб процесуальні кодекси, а англійську мову трохи менше. Якщо буде бажання, самі вивчать, а не писати в законі, що одним із критеріїв є англійська мова.

Критерій добросовісності, прописаний у цьому законопроекті так, що будь-яку людину можна визнати недобросовісною, і це означає, що цей критерій використовуватиметься в ручному режимі. Усе це свідчить про єдине – до судової реформи це не має ніякого відношення, до покращення роботи судової системи це не має ніякого відношення, це не зробить суд доступним, ближчим до людей і таким, що приймає правильні рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Сергію Володимировичу.

Так, далі в нас виступ Геращенко Ірини Володимирівни. Будь ласка, 5 хвилин.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановні колеги, дійсно, надзвичайно важливим є не тільки буква, а й дух закону. Ми можемо скільки завгодно реформувати судову систему України, але остання інформація, останні новини з судів є лякаючими і шокуючими.

Нещодавно на черговому одержанні хабарів викрили чотирьох суддів. Хто ці судді? Саме ті, які сьогодні свавільно ведуть справу українського героя Романа Червінського, якого абсолютно незаконно вже півроку утримують в СІЗО тільки за надуманими політичними справами. Він несе таку свою жертвність тільки за те, що не подобається Офісу Президента.

Так само бачимо, що Верховна Рада і сьогодні прийняла низку законів для посилення покарання за топкорупцію, щоб скасувати терміни розслідування до вручення підозри топкорупціонерам і таке інше. Але в цей час Голова Верховного Суду, якого ніхто не «підкидав» Офісу Президента, цього пана нова команда призначала, залишається в СІЗО, йому щоразу зменшують і зменшують заставу, і є таке відчуття, що скоро ще й пробачення в нього попросять, за те що перебував у СІЗО за корупційні діяння.

Ми бачимо, що сьогодні судова гілка влади... Портнов десь втік, якимось виїхав з країни разом з іншими любителями «руського мира», але портновщина залишається в судовій гілці влади, оце ручне управління, ручне керування суддями і судами, коли за вказівкою з Офісу Президента, а там залишаються люди, які свого часу, ще за президентства Януковича, придушували Майдан, придушують суди, штампуючи справи проти опозиції. Судді виконують їхні вказівки. І в цьому контексті наша команда ставить питання: чи усвідомлюємо ми, що для початку перемовин України про вступ до Європейського Союзу важливо виконати не лише сім передумов, серед яких є і незалежність Конституційного Суду, і посилення боротьби з корупцією, реальної боротьби з корупцією, а не фасадної в деклараціях з помилками, а й іншу частину рекомендацій звіту Європейської комісії, де дуже чітко вказується на незалежність судової гілки влади, насамперед, від Офісу Президента, який сьогодні керує і урядом, і Верховною Радою України, складаючи чорні списки депутатів, які мають право здійснювати міжпарламентську діяльність, але їм це заборонено, і свободою слова, вірніше, політичною цензурою, а тепер ще й судами.

Тому наша команда підтримує законопроект про те, що судді мають навчатися, перекваліфіковуватися, відповідати критеріям доброчесності, бути професійними. Але абсолютно очевидно, що можна знати 105 європейських мов, але забувати про букву закону і займатися тими речами – замовним правосуддям, яким сьогодні грішить, на жаль, судова гілка влади.

Хочу сказати, наша команда звернулася до Верховного Суду, апеляційного суду щодо свавілля керівництва парламенту і Кабінету Міністрів, який в парламентсько-президентській республіці має бути підконтрольним, підзвітним Верховній Раді України, але ми тут уряду не бачимо роками та й уряд сам не керує країною, це робить Офіс Президента. Є постанова уряду, якою забороняється жінкам – депутаткам місцевих органів влади, які не отримують ані копійки з державного бюджету, виїжджати за кордон навіть з волонтерською місією, і це тільки тому, що так вирішив уряд. Так само у нас тепер уряд разом з СБУ вирішують, знаєте, як в 1937 році чи в часи Радянського Союзу, хто із депутатів має право здійснювати міжпарламентську діяльність (списки затверджуються в Офісі Президента), а хто не має права. Голова Верховної Ради України пан Стефанчук, який зараз не слухає мій виступ, хоча йдеться про нього...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дуже уважно вас слухаю.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Не перебивайте, будь ласка! Веде статистику в *Excel* як голова колгоспу, а не як Голова Верховної Ради, хто має, а хто не має право із депутатів здійснювати міжпарламентську діяльність. Ми звернулися до Верховного Суду, апеляційного суду, Львівського адміністративного суду щодо такого свавілля керівництва парламенту, уряду та видачі абсолютно незаконного указу Президентом Зеленським, який намагається таким чином обмежити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірино Володимирівно, ви завершили? Завершили. Слава Богу! Я вам дуже дякую.

Олексій Олексійович Гончаренко. Будь ласка, 30 хвилин.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Так, друзі, починаємо. Ще раз всіх вітаю! Зараз ми розглядаємо важливий законопроект про суд. До речі, чому ми його розглядаємо? Тому що він є у вимогах МВФ, це питання важливе і голосувати за нього треба. Але я хочу поговорити про найважливіше в нашій державі – про військо, про армію, про війну.

Друзі, сьогодні ми вперше зібралися в грудні. У грудні Верховна Рада ще не збиралася. І ось оце порядок денний. Покажіть мені, де тут питання військових. Покажіть мені хоч одне питання про військових. Ще раз, одне! НАБУ – важливо, САП – важливо, суди – важливо. Де військо, де Збройні Сили, де Нацгвардія, де прикордонники? Покажіть мені, де ці питання?

На початку цього засідання сказали, що 6 грудня ми відзначали День Збройних Сил України. Слава Україні! Героям слава! То, може, до Дня Збройних

Сил в порядок денний першого пленарного засідання в грудні можна було поставити одне питання про ЗСУ, одне, наприклад, про демобілізацію після 18 місяців служби?! Подивіться, по всій країні вже виходять мами, дружини, доньки, сестри і кажуть, що їхні чоловіки не ховалися, їхні сини пішли добровільно, вони врятували країну тоді, рятують її зараз. Чому немає відповіді на просте питання: коли вони повернуться додому? Навіть ув'язнений, Господи прости, знає свій термін ув'язнення, а військовий не знає, скільки йому служити. Це ж нечесно і несправедливо стосовно цих людей, вони заслужили на те, щоб хоча б розуміти, скільки ще часу їм служити.

Чому війна в нас є справою одних і тих самих людей, а для інших це якась інша історія, вони на інших фронтах? Чому? Це ж неправильно, це нечесно. Коли щось таке нечесне відбувається, воно нищить собою все: довіру в суспільстві, довіру людей до влади, до країни, бо вони не знають відповіді на це питання, і це ганебно.

У Верховній Раді України з березня лежить мій законопроект про надання права тим, хто були мобілізовані, звільнитися після 18 місяців служби. Тим, хто хоче служити, – честь, хвала, подяка, тим, хто має на це сили, – подяка, тим, хто виснажився, втомився, має отримати право повернутися додому до своїх родин. Це питання нагальне.

Я звертаюся до Голови Верховної Ради з тим, що Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки восьмий місяць не розглядає цей законопроект. Восьмий! Чому? Чим вони так зайняті? Я звертався безпосередньо до голови комітету, писав листи – нічого не відбувається. Можна розглянути цей законопроект?! Пішли якісь розмови. Нарешті останнім часом почали хоч говорити, але звучить якась божевільна історія: замість демобілізації тим, хто відслужив 18 місяців, із них 12 місяців на «нулі», дамо три місяці відпустки. А якщо 11 місяців на «нулі», не треба давати відпустку? А 10 місяців? А дев'ять місяців? Це божевільні ідеї. При чому тут відпустка? Замініть цих людей, замініть їх! Вони мають на це право. Це абсолютно очевидна річ. Конституція каже, що захист держави – обов'язок кожного, а не тільки мільйона, трохи менше, людей, які сьогодні там. Так не має бути, тому цей законопроект потрібен. Ті, хто каже, що це знищить боєдатність війська, – брехня. Я перевніс законопроект, тому що коли я його подавав у березні, якщо б прийняли, то була б заміна після шести місяців. Зараз, враховуючи, що досі не прийняли... Звичайно, не має бути так, що прийняли закон і одразу десятки тисяч людей пішли з війська. Ми не можемо обвалити боєдатність. Я запропонував простий запобіжник: людина подає заяву, рапорт на звільнення, і далі в ЗСУ є три місяці на звільнення людини. Тобто ЗСУ знає, що тут демобілізується гранатометник, тут – водій, будь ласка, готуйте заміну і міняйте людей.

Отже, законопроект номер один – демобілізація, він має бути в цьому порядку денному, а не оце все. Я за всі ці законопроекти, я за рух до Європи. До речі, у мене питання: чому ми так затягнули з цими законами, що зараз терміново доручаємо спікеру швидко їх підписати? Ми знали всі ці умови з літа минулого

року. Чим ми займалися? Чому стільки часу ми не могли виконати ці умови? Чого ми дочекалися? Я хотів би подивитися як Орбан щось казав би про Україну минулого року, коли росіяни бігли від нас в Харківській області, в Херсоні. Та тоді всі були готові на все для України, а ми тут щось телилися, не могли прийняти ці закони, дотягнули до останнього моменту, за тиждень до засідання Європейської ради терміново приймаємо. Це про наше планування і про організацію роботи. Чим завгодно до того займалися: якимись Куала-Лумпурськими деклараціями, якимось безкінечним лобізмом, а євроінтеграцією зайнялися тільки тоді, коли вже півень клюнув в одне місце. Дай Боже, щоб усе було добре. Тому ще раз, я за ці закони, але, крім них, перший закон – це демобілізація.

Закон номер два для Збройних Сил України, яких ви вітали 6 грудня, казали «Героям слава!». Та вони подякували б усім нам, якби ми прийняли один простий закон про ротацію. Чому сьогодні є підрозділи, які на «нулі» знаходяться 21 місяць, а є й такі, що й більше, які були на Донбасі і повномасштабне вторгнення заскочило їх там. Вони вже понад два роки на «нулі»! Вони живі люди. Людина не може витримати це. Чому навіть всередині війська воюють одні й ті самі? Де ротація? Чому її немає?

Якщо це не в змозі зробити наше військове керівництво, Міністерство оборони, тоді давайте зробимо ми. Я подав простий, зрозумілий законопроект: підрозділ три місяці на «нулі» – ротація хоча б на один місяць, щоб люди зробили передих, відновилися. Хоча б один місяць! Бажано стільки, скільки були на «нулі»: три місяці на «нулі» – три місяці ротації. Я розумію, що складно, що ворог наступає, але не можна так. Ми зробили повністю абсурдну систему, в якій воюють одні й ті самі, із них ще й на «нулі» одні й ті самі. Так не може бути, мають бути ротації, має бути заміна.

Отже, законопроект номер один – демобілізація, законопроект номер два – ротація, законопроект номер три... Ну, ми повернемося обличчям до наших військових. У цьому сесійному залі 10 квітня цього року, вісім місяців тому, був проголосований закон про повернення «тридцятки». З тих пір він висить заблокований проектом постанови Цабаля. Багато хто з людей вже думає, що це не прізвище, а слово, яке щось інше означає. Так не може бути – закон вісім місяців просто висить. Його можна давно вже розблокувати, підписати і платити людям. Знову почалася проблема з виплатами і доплатами. Знову водіям – ні, логістиці – ні, госпіталі не там стоять, артилеристи не звідти вистрілили, ППО не там ловила «шахеда». Ну, скільки це триватиме? Була проста і зрозуміла система – Президент пообіцяв, що до кінця війни буде «тридцятка». Війна не закінчилася – «тридцятка» закінчилася. Припиніть прикриватися цим проектом постанови, як фіговим листком, бо під ним нехороше. Нехороше, срам під ним. Те, що ми просто не виконуємо норм Конституції, плюємо на Регламент Верховної Ради, придумали собі історію, що у нас є такий проект постанови, яким ми прикриваємося, – це ганебно. Треба повертати людям ці гроші.

Досі у війську є люди, яких виводять поза штат, і вони отримують на сьогодні 700-800 гривень на місяць. Мені соромно про це казати. Соромно! Ці люди мені безкінечно пишуть. Я не знаю, як їм дивитися в очі. Я не знаю, як дивитися в очі людям, які віддали своє здоров'я за державу, а сьогодні отримують 700-800 гривень на місяць, і їх не відпускають з війська, тому що закону про демобілізацію немає. Їх не відпускають і гроші їм не платять. Ну, в нас же має бути якась совість, якась мінімальна совість. Ну, так не може бути.

Нагадую, це все нескладно. Я вам кажу, яким має бути порядок денний, за який всі військові нам скажуть: дякуємо, нарешті ви зробили свою роботу. Ми робимо свою роботу – рятуємо країну, ви зробили свою роботу – допомогли нам: демобілізація (заміна) – раз, ротация – два, повернення «тридцятки» – три.

Наступне питання – УБД. Ми з вами вже це проголосували в першому читанні. Коли ми будемо остаточно голосувати, щоб людина могла отримати статус учасника бойових дій без всіх цих знущань, поневірянь, чекань, якихось запитів, листів, які безкінечно тягнуться? Люди роками не можуть отримати статус УБД. І це вже навіть не про гроші, це про елементарну повагу. Та внесіть ви вже, врешті-решт, цей законопроект на голосування. Перше читання проголосовано, голосуємо друге читання і все, поставили крапку. Скільки можна про це просити? Скільки треба про це говорити? Скільки?

Наступна надзвичайно важлива тема – тема полонених, інвалідів, демобілізації окремих груп не за термінами служби, а за потраплянням до певної групи. У нас є військові, які були в полоні. Вони не самі здалися, їх взяли в полон. І ми розуміємо, наскільки це колосальний виклик пройти і пережити цей полон. Учора Уповноважений Верховної Ради України з прав людини сказав про найстрашніший випадок під час полону: військовослужбовець втратив 70 кілограмів ваги! Страшно, що з цими людьми зробили. Вони повернулися, кого змогли, слава Богу, обміняли.

Окрема тема обмінів. Люди постійно про це пишуть. Я розумію, що росіяни не хочуть обмінювати. Я розумію, що в них більше наших полонених ніж у нас їхніх, але все одно тут треба робити все, що можемо, хоча це не від нас залежить. А що залежить від нас? Тих, кого обміняли, відпустити. Так, серед тих, хто був у полоні, є ті, хто готовий служити далі, і їм – подяка, але іншим треба дати право звільнитися. Це чесно. Інвалідам I, II та III груп, які є у війську, також треба дати право на звільнення з лав ЗСУ. Нормою чинного закону передбачається, що якщо в тебе теща інвалід I, II, III груп і є довідка, що вона потребує постійного догляду, ти можеш звільнитися, а якщо ти сам інвалід I, II, III груп, то – дуля. Це ідіотизм, абсурд, але це наш закон. Коли ми це будемо виправляти? Коли ми відпустимо цих людей? Навіщо силоміць тримати у війську інвалідів I, II і III груп? Якщо офіцер має інвалідність II групи, він у штабі і хоче служити, дай Боже, хай служить, але тих, хто безпосередньо у війську і має інвалідність I, II груп і вже не може служити, ми маємо, врешті-решт, відпустити. У Верховній Раді давно є про це законопроекти, давайте їх проголосуємо. Нарешті почали про це говорити після півроку, як б'ємо тут в усі дзвони. Але говорити мало, треба голосувати. За це нам сказали б – дякую.

Далі. Строковики. Це слово стало якимсь синонімом. Мені здається, що я особисто знаю більшість строковиків у цій державі. Це нещасні люди, які потрапили просто в якесь рабство. Четвертий рік, з лютого, на зарплаті 400 гривень. Слава Богу, ми прийняли закон. Я виступав, просив, ви підтримали, ми разом прийняли, щоб вони отримали хоча б цих нещасних 6 тисяч гривень доплати. За моїм законом вони мають 30 днів відпустки, а було 0 днів відпустки. Але давайте вже їх відпустимо додому. Це буде чесно. Люди служать четвертий рік! Нарешті, два тижні тому, на Ставці Верховного Головнокомандувача, було обговорено це питання. Вийшов Секретар Ради національної безпеки і оборони Данілов і сказав, що Президент почув, звернувся, військові підтримали, будемо відпускати строковиків. Усі: урааа, нарешті! І? Вже третій тиждень іде. Ви ж сказали, що будете відпускати. То відпустіть нарешті. Що ви знущаєтеся? Вже сказали, то зробіть, відпустіть. Але відпустіть не так, щоб їх завтра забрали, а дайте відстрочку після цього, щоб вони реально повернулися додому, щоб вони хоч якийсь час могли побути з родинами. Ну, скільки це можна чекати і скільки ще треба чекати? Покажіть мені, хто буде в цій Верховній Раді проти тих законів, про які я кажу. Покажіть мені. Нехай на «тридцятку» потрібні гроші, з грошима зараз погано, їх нам не дають. Правда, все одно при цьому знаходяться гроші на серіали, на якусь дурню, на телемарафони. Ротація не потребує жодної копійки, жодної. Відпустити строковиків, відпустити інвалідів, відпустити тих, хто був у полоні.

Нами прийнято закон про термін служби, про заміну військовослужбовців. Це не потребує грошей, це потребує роботи і поваги до військових.

Два місяці тому нами прийнятий закон про списання майна. Колега Роман Костенко є першим автором, я мав честь бути співавтором. Ми всі проголосували, але він просто ігнорується, третій місяць не підписується Президентом. І наші військові, щоб списати якусь там каску чи дрон, який їм, дай Боже, подарували волонтери, бо держава ніяк не може забезпечити цим, мають заповнювати ось такі стоси паперів. Люди тільки тим і займаються, кажуть, у нас УПА, тільки не героїчна – Українська повстанська армія, а бюрократична – українська паперова армія. Якщо це прийняти, то ми звільнимо людей: когось можна звільнити зі служби, когось можна зняти, щоб людина не сиділа з цими паперами, а йшла безпосередньо воювати. Може, нам взагалі потрібно менше людей у війську, але таких, які реально воюють, а не заповнюють папери. У нас все перекручено: яка величезна армія, скільки загалом воює, скільки воює на першій, другій лініях фронту. Так не може бути. Два місяці у Президента на підписі закон, вже третій іде, а він не підписує. Що ми чекаємо?

Це я перелічив питання тільки стосовно військових. А є ще питання стосовно опікунів, яких теж треба відпустити. Я кожен категорію зараз не назву, але там є багато питань, рішення щодо яких нам треба прийняти. Але цього не робиться. І знову в порядку денному жодного питання про військових. Скажіть, будь ласка, скільки це триватиме? Ми самі пиляємо сук, на якому сидимо, ми знищуємо державу.

Друзі, все, що я зараз кажу... Так, депутатів у залі зараз стало суттєво менше, як дізналися, що буде великий виступ, у всіх одразу з'явилися справи, порозходилися, потім повернуться. Розумію, дуже важливе обговорення йде, в тому числі в президії, там, враховуючи персональний склад, жваво обговорюється якась константа, це цілком можливо.

Друзі, розумієте, як тільки питання військових – нецікаво, розійшлися, не чуємо, не займаємося, далі обговорюємо свої справи, все добре. От поки я виступаю подивіться на президію.

Я звертаюся до нас усіх: якщо ми зараз не зрозуміємо, на кого маємо працювати реально, а не на словах, у нас будуть величезні проблеми. Кажуть, нас врятує США – це найголовніше, три букви, інші кажуть – ЄС, дві букви чи МВФ – три букви. Ні, нас рятують три букви – ЗСУ, а також НГУ, ДПСУ, ССО, ТрО і таке інше. Ось ті літери, на які ми маємо працювати.

Дивіться, там вже і константа в президії, і все. Тут не до нас з нашими розмовами.

Друзі, зараз я не можу не сказати про декілька також важливих питань, з якими звертаються люди. Якщо хочете, щоб було озвучено ваше питання, пишіть, я спробую його підняти.

Дитячі виплати. На сайті Президента я зареєстрував петицію, в якій звертаюся до Президента з проханням збільшити щонайменше вдвічі дитячі виплати. 860 гривень – це ніщо. Тобто перше наше питання, яке ми маємо зробити, – це військо і для війська, друге питання – це, щоб у нас у майбутньому це військо було, щоб мама народила і виростила того воїна, який захищатиме нас і неньку Україну через 18, 20, 30 років. Чи зможе ця мама, якій на дитину даємо 860 гривень на місяць, виростити цю дитину? Ну, давайте ми це зробимо, це наш з вами прямий обов'язок.

Питання пенсій інвалідам, питання виплати інвалідам. Це колосальні питання, які ми з вами не вирішуємо. До речі, важливе питання для Збройних Сил – пільгове розмитнення автівок для наших воїнів, бо багато хто із них потребуватиме їх у разі, не дай Боже, отриманої інвалідності, багато хто сьогодні намагається купити, щоб завести і на «передку» працювати. То давайте дамо їм таку можливість, і це є у Верховній Раді.

Усе, що я перелічив, усі ці законопроекти є у Верховній Раді України. А чого немає? Немає бажання займатися роботою. Немає бажання займатися своїм справжнім, тим, чим ми маємо займатися, і це є, друзі, величезна проблема. Я хочу вам сказати, що ці проблеми, як на мене, краще ніж ми з вами розуміють за кордоном. Я щойно повернувся з-за кордону. Багато хто зараз були в Сполучених Штатах Америки і переконували щодо підтримки України, грошей і всього іншого. Але там ставлять питання: що у нас з демобілізацією? Чого одні й ті самі на фронті? Чому дружини мають виходити на вулиці, щоб хтось почув про їхніх чоловіків? Цього абсолютно немає, просто немає. Тобто в США краще розуміють проблематику ніж тут, у Верховній Раді України. Ну, це ж божевілля, так не має бути. На жаль, у нас продовжується все те саме.

Ще раз звертаю вашу увагу, я перелічив конкретні пункти, як має виглядати правильне засідання Верховної Ради України. Я пропоную зробити пленарне засідання Верховної Ради, присвячене тільки цим питанням. Ніякого лобізму, ніяких декларацій, ніяких чергових нікому непотрібних заяв.

Заміна, демобілізація – раз, ротація – два, грошові виплати, в тому числі повернення «тридцятки», – три, право на звільнення тим, хто пройшов полон, інвалідам, обмежено придатним, а також розмитнення і демобілізація строковиків. Я вимагаю зібратися і за годину, бо тут не буде навіть дискусій, дебатів, все всім зрозуміло, прийняти ці рішення.

Якщо ви думаєте, що ця тема сама собою розсмокчеться, якщо ви думаєте, що я колись закрию рота, а я його не закрию, як би до мене, в помешкання, не приходили наші есбеушники, не встановлювали прослуховуючу апаратуру. Є герої СБУ, які сьогодні, як ми бачимо, зрадниками займаються, – привіт Киві, яким маємо подякувати, а є працівники СБУ, які займаються тим, щоб закрити рота тим депутатам, політикам, які підіймають незручні питання. Та встановіть мені хоч всю апаратуру, обвішайте мене як ялинку, мені байдуже це все, я й далі говоритиму. Сподівається, що закриється тема? Не закриється, все одно вам доведеться приймати, як довелось приймати відпустки, не змогли обійти це, довелось хоч щось дати строковикам, хоч щось – курсантам, хоч щось, правда, через одне місце (треба тисячу паперів зібрати) – інструкторам, хоч якійсь частині виведених поза штат, тим, хто непридатний, обмежено придатний до захисту Батьківщини. Доведеться займатися і демобілізацією, заміною, і відпустками строковиків. Але чим раніше ми це зробимо, тим скоріше ці люди скажуть: так, нас бачать, нас чують, це є держава, яка нас поважає, за яку не соромно воювати, а не те, що це держава, яка витирає об нас ноги, яка плювати хотіла на нас, наше життя, просто використовує нас як м'ясо. Це страшні слова, просто страшні! А я їх чую щодня, бо, на відміну від вас, які мені тут радили, щоб люди дешевші памперси купляли, я розумію цю проблематику, спілкуюся з цими людьми. Вони стукаються, вони шукають тих, хто їх почує, тому що їх, на жаль, ніхто не хоче чути.

Зараз це все продовжується, «междусобойчик» в президії продовжується. У президії, напевно, все добре, ліси обговорюють чи кол-центри, чи константи, чи ще щось, а ми тим часом, друзі, маємо колосальну проблему.

Я завершую. Найбільший виклик нашої держави... Подивіться на трибуну нашу, президію... О, спікер почав слухати! Дякую! Нарешті!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вас завжди чую, навіть, якщо ви не бачите і не чуєте. Я вас завжди чую, Олексію Олексійовичу.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Супер! Сподіваюся, що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тут така штука є – навушник. Не завжди це цікаво, але я завжди чую.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Сподіваюся, після того, як есбеушники до мене зайшли нібито чинити інтернет і повісили мікрофон, ви тепер мене завжди чуєте. Але я вам хочу сказати одне: найбільша проблема держави, яка є, – це не те, що в нас проблеми в США, це не те, що в нас проблеми в Євросоюзі, і навіть не корупція, це божевільний наш сусід-агресор і той бардак і відсутність системного мислення, яке є на чолі держави. Оце найбільша проблема, бо це нищить все і підриває довіру. Сьогодні найбільший актив України – не чорноземи, не газ, не нафта, а Збройні Сили України, Сили оборони. Цей актив витягне нас і в НАТО, і, я вірю, в ЄС, бо їм вони потрібні. Мені здається, вони їм потрібні більше, ніж українським політикам. І це ганьба! ЗСУ, демобілізація, заміна, ротація, строковики – оце має бути наше гасло.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексію Олексійовичу. Дякуємо, всі вас дуже уважно слухали.

Далі мала виступати Славицька, але вона знімає всі свої поправки для врахування, а також поправки для підтвердження. Дякую вам.

Маслов. Якщо не помиляюся, поправка 189. Будь ласка, з трибуни.

Увімкніть мікрофон на трибуні.

МАСЛОВ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Колеги, ця поправка...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, це, мабуть, не 189...

Скажіть номер поправки.

МАСЛОВ Д.В. Поправка 189. Усе вірно, Руслане Олексійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, усе вірно.

МАСЛОВ Д.В. Ця поправка комітетом не врахована. Я є автором цієї поправки. Ми домовилися, що її буде поставлено на голосування. Але я поважаю рішення комітету, тому голосуватиму за неї жовтою кнопкою, хоча є автором цієї поправки, тому що комітет зробив все правильно.

Колеги, окремо хочу зазначити, що законопроект, який ми зараз розглядаємо, надзвичайно важливий. Я не буду довго говорити, думаю, скажу про це, можливо, трохи пізніше. Але зауважте, має бути максимальна мобілізація, коли ми його будемо голосувати. Це потрібно нам, державі, і це, зокрема, умова для надання Україні макрофінансової допомоги Європейським Союзом у сумі 1,5 мільярда євро. Повірте, комітет відпрацював дуже уважно з цим законопроектом. Я дякую членам комітету. Законопроект достойний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 189 авторства Маслова комітетом відхилена. Автор просить поставити її на голосування для врахування, хоча сказав, що сам голосуватиме жовтою кнопкою. Прошу голосувати.

«За» – 20.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, крім Дирдіна ще хтось наполягає? Ні.

Колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні, на жаль, ми не завершили, продовжимо наступного разу. Дякую всім за плідну роботу.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую на необхідності непоширення інформації щодо його початку. Продовжуємо докладати всіх зусиль для перемоги.

Дякую. Слава Україні!